Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5399 — ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 30/12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1908 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 22 ՇԱՊԱՆ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5399

درعلیه ده‌طلغه غزته‌سی اداره‌خانه‌سی ✤ آروه‌لك

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԳՈԼԻՍ, Գալաթիա, Քամանցօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գոյոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Ցեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Օրուան կարեւոր լուրը Ամերիկայէն է։ Նոր տէրութիւն մը կը կանգնուի հոն, զոր Մ. Նահանգները կը փութան ճանչնալ անմիջապէս։ Բանամա հուչակաւոր պարանոցին վրայ գտնուող Բանամա քաղաքը, որ կեդրոնն էր համանուն նահանգին, ինքնագլուխ եւ անկախ հուչակեց ինքզինքը Քոլոմպիոյ դաշնակցական հանրապետութենէն, որուն նահանգներէն մէկն էր։ Մ. Նահանգներուն կողմէ այդ նորակազմ հանրապետութիւնը փութով ճանչցուիլը բաւական է ապացուցանելու, անտարակուսելի ըլլալով թէ Քոլոմպիա չպիտի համարձակի չափուիլ ամերիկեան հսկայ հանրապետութեան հետ, օրմէ եւրոպական ամէնէն մեծ տէրութիւններն անգամ կը պատկառին ու իրարու հետ կը մրցին՝ անոր դարպաս ընելու համար։

Բնականաբար Միացեալ Նահանգները չպիտի փութային վաւերացնելու զայն, եթէ նեղացած չըլլային Քոլոմպիոյ Հանրապետութեան դէմ, որ Բանամայի ջրանցքին բացմանը համար դժուարութիւն չմնաց որ չհանէր Մ. Նահանգաց կառավարութեան եւ ժողովուրդին համբերութիւնը սպառելու չափ։ Դիտնալով բացուելիք ջրանցքին համաշխարհային կարեւորութիւնը՝ Քոլոմպիա ուզեց որ կարելի եղածին չափ ծանր պայմաններով չհանգրծէ իր իրաւունքը այդ պարանոցին վրայ՝ անոր բացման արտօնութիւնը տալէ առաջ։ Օրէ օր խստացուց իր պայմանները, ծանրացուց իր առաջարկները եւ մէկին կերպով հակոյց թէ մէջոց չպիտի թողու որ չգործածէ ուելի սուղ տարու համար այդ արտօնութիւնը։ Եւ որովհետեւ այդ մէջոցները չէին սպառեր, ու ոչ ոք դիտեր թէ ե՞րբ պիտի գար անոնց վերջը, կամ պիտի գա՞ր երբեք, Բանամա քաղաքը ու համանուն նահանգը որ առաջին օգտուողը պիտի ըլլար ջրանցքին բացումէն, չկրցաւ այլեւս համբերել այս անվերջանալի ձգձգումներուն ու ներկայ անշահողական միջոցին դիմաց, անչուշտ ձեռքի տակէ նախապէս ապահովութիւն ստանալով Միացեալ Նահանգներէն թէ պիտի ճանչնայ նոր հանրապետութիւնը, զի յայտնի է թէ Բանամա ինքն առանձին չպիտի կրնայ ինքզինքը պաշտպանել Քոլոմպիոյ դէմ որ խեղդուելու տեսն 6000, իսկ պատերազմի տեսն 30 հազար զօրք կրնայ հանել, որուն դէմ Բանամա բոլորովին անզօր կը մնայ, եթէ ինքն իր բաղդին ձգուի։ Սակայն տարակոյս չկայ թէ առանձին չպիտի թողուի։ Արդէն Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը արդիւնց քաղաքական մարտանաւի մը ոմբակոծել Բանամա քաղաքը, սպառնալով մարտնաւը գրաւել, եթէ չդադրեցնէր ոմբակոծութիւնը։

Եթէ Պոկոթայի մէջ հեռատես քաղաքագէտներ գտնուէին, որոնք ապահովեան ախտէն զերծ՝ լայն ու խորհող միտք ունենային, գործը այս տեղերը չէին հասցներ։ օր առաջ կը կարգադրէին կը լրմնցնէին ջրանցքին խնդիրը, դիտնալով թէ անոր բացումը անտեղիական հարկ մը դարձած էր, որուն դիմադրել այլ եւս կարելի չէր։

Հիմա կ'արժէ որ ըսենք թէ ինչ տարածութիւն եւ ո՞րքան ընակչութիւն ունի նորակազմ Բանամա Հանրապետութիւնը, որուն դիրքն այնքան կարեւոր է, գծանուելով երկու Ամերիկաները իրարու միացնող հանրածանօթ պարանոցին վրայ, որ մանաւանդ ալ ուելի կարեւորութիւն պիտի ստանայ, երբ ջրանցքին չմնուութիւնը լմնայ, որ այսուհետեւ այլ եւս ամէն տարակոյսէ վեր է, քանի որ ընական է թէ նորահաստատ հանրապետութեան առաջին գործը պիտի ըլլայ օր առաջ տալ Մ. Նահանգներուն՝ անոր վերաբերեալ արտօնութիւնը։

Բոլոմպիոյ դաշնակցական Հանրապետութեան ընդհանուր տարածութիւնն էր 1,300,000 քառ. քիլոմէթր, բնակչութեան թիւը է միլիոնի մօտ։ Իսկ Բանամա նահանգն առանձին ունի 82,600 քառակուսի քիլոմէթր տարածութիւն եւ 250 հազար բնակիչ։ Բաղմամարդութեան կողմէ թէպէտ հաղիւ կը հաւասարի Սեւ Լերան, բայց տարածութեամբ ուելի ընդարձակ է, առանձին առանձին առնելով քան Ցունաստան, Զուիցերիա, Պելճիքա, Հոլանտա, Բորթուկալ եւն. եւն.։ Անտարակուսելի է թէ Բանամայի երկիրը չատ շուտով պիտի բաղմամարդանայ, երբ ջրանցքին չմնութիւնը աւարտելով նաւերու երթեւեկութիւնները սկսին Խաղաղական ու Ատլանտեան Ովկիանոսներուն միջեւ։ Բուն Բանամա քաղաքը միայն 30 հազար բնակիչ ունի, Պոկոթայէն հեռու է 752 քիլոմէթր եւ կը գտնուի Խաղաղական Ովկիանոսին վրայ։ Իր հանդիպակաց կողմը Ատլանտեան Ովկիանոսին Անթիլեան ծովուն վրայ է Բոլոն քաղաքը որ կը կոչուէր Երբեմն Ասբինուալ եւ որուն հետ կապուած է 76 քիլոմէթր երկայնութիւն ունեցող երկաթուղիով մը որ ջրանցքին բացակայութեան՝ միակ միջոցն է հաղորդակցութեան երկու Ամերիկաներուն միջեւ։

Գալով Բանամայի պարանոցին, ասիկա ծովեզեր մակերեւոյթէն բարձր է 80 մէթր, երկայնութիւնն է 730 քիլոմէթր, իսկ լայնութիւնը տեղ կայ որ որ 56 քիլոմէթրէն ուելի չէ։ Այս նեղ պարանոցին բացումն է ահա որ այսքան կ'երկարի, այնքան միլիոններ կլլած է եւ դեռ ո՞վ գիտէ օրքան ալ պիտի ուտէ մինչեւ որ երկու ովկիանոսներուն ջուրերը իրար խառնուին։

Այս առթիւ ի դէպ է ըսել թէ Սուէզի ջրանցքը Բանամայէն ուելի երկայն է, այսինքն 160 քիլոմէթր, լայնութիւնն ալ 75 մէթր։ Մինչդեռ Բանաման երբ բացուի լմնայ, ո՛րքան չեղումներ եւ խաստրումներ ունենայ, կարելի չէ որ 160 քիլոմէթրէն ուելի երկայն ըլլայ, քանի որ պարանոցը ինքզինքնիդ է արդէն եւ մինչեւ իսկ միայն 56 մէթր լայնութիւն ունեցող տեղերէ կը պարունակէ, ինչպէս ըսինք վերը։ Հետեւապէս՝ ուելի զարմանալի է որ ֆրանսական ընկերութիւնը, հակառակ այնքան ծախքերուն, չկրցաւ կարել այս նեղ միջոցը, մինչ միեւնոյն ժէրոմիանտը Լէսէպսի նախագահութեան տակ գըտնուող ուրիշ ֆրանսական ընկերութիւն մը յաջողեցաւ եօթը տարուան (1862—1869) մէջ կարել ու ջրանցի վերածել անկէ աւելի երկայն Սուէզի պարանոցը։

Միջազգային քաղաքականութեան տակէտովը՝ Բանամայի անջատումը եւ ինքնագլուխ Հանրապետութեան վերածումը սա նշանակալից արդիւնքը պիտի ունենայ որ եւրոպական տէրութիւնները Միացեալ Նահանգներուն հաճոյ ըլլալու համար մէկդմէկ պիտի կանխեն՝ ճանչնալու նորահաստատ Հանրապետութիւնը, եւ ասանց մէջ առաջին պիտի ըլլան Անգլիա, Ֆրանսա եւ Գերմանիա, որոնք միշտ առիթներ կը փնտռեն Ամերիկեան մեծ Հանրապետութեան դարպասներ ընելու։ Ամենէն ուելի Ֆրանսա փութկոտ գտնուեցաւ, զի ոչ նուազ ոխ ունի Քոլոմպիոյ դէմ, որմէ չատ դժուարութիւններ կրեց ջրանցքի խնդրին մէջ, եւ որ մէկ տարիէն ջնջած պիտի նկատէր ֆրանսական ընկերութեան ունեցած արտօնութիւնը, եթէ խնդիրը այս կերպ չառնէր։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՊԱՏՈՒՀԱՆԻՍ ԱՌՋԵՒ

(ՊՄԱՑՊ)

Պատուհանը կ'իջնամսա՛ ներսս հրդեհուող սիրոյ սարսուռները մարելու դուրսի պա՛ղ հովովը, այդ ցաւագար կայծումները Թօթուելու քիչ մը, որոնք կուլան հրանրանքի հպանցումովը բոցավա՛ռ։ Հոգին դուցէ թեւ կ'առնէ այդ ցաւերուն քով, ուրեղ իսէլներու պատկերը կեռ-

— Լիւսի, կը խնդրեմ, կատակերգութիւն մի խաղաք ինձի հետ։

Մանկամարդ աղջիկը կակարմիր կըրեցաւ իսկոյն եւ իրեն համար անսովոր եղող տեսակ մը խօսարանքով դիտելով կոմսը, պատասխանեց.

— Ես կատակերգութիւն խաղամ, գոչեց։ Զարմանալի լեզո՛ւ մը կը գործածէք։ Ի՞նչ բան կը թելադրէ ձեզ խօսիլս այդ բանը։

— Ա՜հ, կը բարկանա՛ք, յարեց կոմսը աչխուժով։ Աւելի լաւ։ Կը նախընտրեմ բարկութիւնը քան թէ քիչ մը առաջուան բանած ընթացքնիդ։ Դիտեմ թէ վշտացած էք ինձի դէմ. կը խստովանիմ որ ձեր իրաւունքի սահմանին մէջ կը գտնուիք։ Բայց գէթ լուսանանք խնդիրը. միջոցներ տուէք ինձի՝ իմ դատս պաշպանելու, ինքզինքս արդարացնելու, եթէ երբեք կարենամ, եւ ձեր հաճոյքին համար։ Ես ինքս ալ ցանկանամ, ասկի ցանկերուն մէջը լիւսին, որ հիմա ո՛վ գիտէ ի՞նչ՝ տարտամութեան, անէութեան ծալքերուն խորունկը նիրհելու գացած էր. այդ պայտնութեան առարկան՝ պատկերը որ, անհունութեան երազել կու տայ դալկագիմ։

Մութ է դուրսը, խորունկ ծանր մութ մը անվերջ։ Ու երբեմն յորդ ստուերներ սենեակին խորը կը խուժեն վարդ ծիածանումներով. թախիծ մը կը փռուի հոգիս երկայնքովը, ու սիրտս դուրս կը քաշէ կուրծքս, կրակներու, երազներու մէջ փաթթելով հոգիս։ Ցուզուած հոգիս մինչեւ յատակը կ'ասնկնդրեմ հեռուէն եկող դաշնամուրի ձայնին, որ երգ ու ցաւ է համակ. կոյս սարսուռներով պարուրուած, երբեք առառպանքի մը հեծեծանքը այնքան այրած չէր սիրտս որքան սա դաշնամուրին աղաչող ձայնը՝ հնչունութիւնը։ Տեսակ մը ցաւատանջ հեշտանքով կը նշմարեմ դուրսի միայնութիւնը, լռութիւնը հոգեմա՛ռ. կը մոլորի, կը թափառի նայուածքս թօշ ստուերներուն մէջէն, որոնք մութը կ'արիւնեն, դէպի հեռուն, դէպի երազներու աշխարհը հիացիկ։ Կը մտածեմ՝ ալքս երազայնորէն լառած ունեցուն, որուն մէջ կը կորսուի, կը փռուի մութն ալ. կը մտածեմ աղուոր աղջկան նարէն, որ վաղը, պիտի աւելցնէ սէրէն հիւանդ պարմանիներու քանակին վրայ հատ մըն ալ։ Ու կը ծանրանայ տակաւ հոգիս մէջ ալ գիշերը։ Մութ է ան ալ հիմա. գիշե՛ր որ իր ծոցին մէջ խօլ պըրկումներով կը պահէ վշտոտ բաները, եւ բաղող հոգիներու մէջ կաթեցնելո՛ւ արդիօք, աչքերը պղտորելո՛ւ համար. է՜հ, ո՛վ գիտէ։ Ա՜հ, կը սոսկամ ես դիշերէն. կը սարսռամ ես մութին տեսքէն. չատ արտում բաներ կ'ըսեն ինձի անոնք։ Ու լոյսին կարօտը կ'եռայ ներսս ցաւագին վերյուզումներով։

Երգ մը թռչո՛ւն, հոգիս թռունդ ցաւերէն խարազանուած, կը բրդի ու կ'երկընանա՛յ, ու ես հեշտանքով դէպ դուրս կը թօթուեմ, կարծելով թէ, ցաւերս են կաթկթոցները յուսալով՝ զանել այդ հնչուն ձայնին մէջ սիփոփանքի աղուոր չեշտը, որ, կ'ուշանայ ուստ՝ ու չի գա՛ր։ Հովին կը յանձնեմ վախով մը երգին դաշնակումները, գուցէ անիկա տանի հոն՝ ո՛ւր կը բռնձամ. կը տանի՛... կը հիւծին տակաւ ստուերները թօշ ու տարտամ ու տրտմութիւնները կը թափին նուրբն երկինքէն, հպանցումներու սրսփանքովը տոլցուն։ Երգը իր խո՛ղ նազանքները ունի տակաւին որ, իր մէջ կը պատանքի ցուրտ սարսուռները սէրէն հիւանդ հոգիներուն։

Հովը դադրեր է դուրսը իր մտրակումները տալէ այդ խորհրդոտ գիշերին երեսին, ու երգը սակայն, իր խօլ նազանքոտ չեշտերը ունի տակաւին, այս անգամ դաշտարումի սո՛ւր չեշտերովը կէտկիտուած։ Բայց ցաւերու սրսկապանը է զո՛ւր կ'որոնեմ ես, անիկա հեռուն է, չկա՛յ, չգայ պիտի անիկա՛, հովը որ քիչ մը առաջ այնքա՛ն վարի սուլումներ ունէր, դադրեր է հիմակ, անգթութեան մը անձկութիւնովը դողնա՛ր։

Հիացիկ մտաբերումէս յղփացած, կը դառնամ երկինքին. լոյսերով բանուած է հիմակ առտուան դէմ, աքաղաղներու կանչը կ'արիւնէ լռութիւնը մութ գիշերին քիչ մը առաջուան՝ ուրեղ խորունկ մութ մը, ծանրօրէն կը ծփծփար սա՛ խորհրդոտ գիշերին մէջ։ Հիմա՛ լուսինը ծածկուած է վերը ամպի մը ետին. կը մարմրի կարծես ինքն ալ մեղի պէս, մեր ցաւէն հաւանօրէն։ ցաւերէն անդամալուծուած սրտերու պէս անիկա ալ կենայ վերը, անձրկեանին մէջ, ամպերուն քողքին տակ, թախծոտ լոյս մը արտածորելով, այն գունաթափ լոյսերէն, որ մոմ մը ունի իր հոգեվարքի պլպլումներուն մէջ։

Երգը դադրած է ալ, ա՛լ չերթար սէգ սիրականի մը հասցէին։ Երգերու սիտ՛ի այդ գոռ ձայնը, ու վայրկեան մը կը մարումը վայելելու նորէն։ Կարծեմ թէ բաւական գորով ցոյց տուած եմ մեղի նկատմամբ, ուելի ներողամիտ ընդունելութիւն մը գտնելու համար ձեր կողմէ...

Լիւսի ուժգնօրէն ընդմիջեց զայն.

— Բայց թոյլ տուէք ինձի ըսելու թէ չեմ հաւանար ձեր խօսքերը։ Ո եւ է յանդիմանութիւն չեմ ուզեր ձեզի, բայց դուք վէճ մը կը յարուցանէք։ Կը զայրանաք թէ ինչո՛ւ համար բնաւ չեմ բարկացած ձեզի դէմ։ Իրաւ որ մարդ կը շուարի կը մնայ ձեր ընթացքին հանդէպ։ Կ'ուզէք սնրագործ մը ըլլալ անպատանաւ եւ իբր այն նկատուիլ իմ կողմէս։ Ինչո՛ւ համար։ Ի՞նչ պատրուակով։ Որովհետեւ կին մը ունիք եւ անոր վրայ չէ՞ք խօսած մինչեւ հիմա։ Բայց երբ իմ տունս եկաք, ձեզի հարցուցաւ թէ ամուսնացած կամ ամուրի էք։ Կանխաղաւնց թէ օրէնք մը բռնաբարած էք։ Ի՞նչ փոյթ թէ ամուսնացած էիք կամ ոչ։ Ատիկա նշանակութիւն չունէր ձեզի խնդրուած ծառայութիւններուն համար, եւ մինչեւ հիմա ալ չունի։ Կին չունի՞ք։ Շա՛տ լաւ։ Ամուսնացած է՞ք։ Դարձեալ շա՛տ լաւ։ Միթէ ձեր անուշիներուն մէջ տեսած էիք թէ կը խորհի ձեզի հետ ամուսնանալ։ Ո՛չ, այնպէս չէ։ Իրաւունք ունիք։ Ձեզի այն նախատինքը չեմ ըներ թէ անպարկեշտ գաղտագիրներ կը սնուցանէք ինձի նկատմամբ։ Ուրեմն ի՞նչ բանէ առաջ կաւ գայ ձեր զայրոյթը եւ ի՞նչ կը նշանակեն ձեր իրարանցումները։ Հաւատացէք որ ոչինչ կորսուած է ո՛չ ձեզի եւ ոչ ալ ինձի համար. մէկ ամսոյ միայն կայ աւելի. աս է եղածը։

Լիւսի ապշեցուցիչ վստահութեամբ ու յստակամտութեամբ ըրաւ այդ խօսքերը։ Շեշտը, չարժուձեւը, դիմագծութիւնը մտամփոփուիմ՝ դիտելու քիչ մը առաջուան կոհակուող փոթորիկը ներսիս։ հոգին իր բովանդակ մաղձը թօթուեր է լռութեանը ու մթութեանը մէջ գիշերին, ո՛ւր տեղ թոշ ու տարտամ ստուերները կը յոգնին տակաւ պարելէն։ Անուշներու թաղուութիւնները կը դադրին վայրկեան մը իրենց խարկանքները տրատածելէն։ Ա՛լ չի լար հոգիս ու չարիւներ սիրտս։ Ու երգը որ կ'ուլար քիչ մը առաջ, հիմա՝ ուրախութեան արտացոլումն է տոլցուն, երգերը որոնք կուլային դաշնամուրին ձայնին սիրտս հպումէն, հիմա՝ կը խնդան քրքջալեր, ու այդ խնդաքներուն կը յաջորդէ իղձերու աչխարհը երազկոտ։ Այդ խնդաքներուն հետ յանկարծ փափագ մը կը ծնի, այդ դադարումին կը յաջորդէ ըղձանքի մը կրծումը ցաւագա՛ր։ գալ ու վեր առնելու վերմակիդ ծայրերը դիւթակա՛ն, — որան տակ դուն անտարբերի քունդ կը քնանաս մտաբա՛ն, ու չգիտ դէմքիդ վարդ այտերէն ծծէի ես կեանքը, ծծէի կեանքը իր բովանդակ հեշտանքներուն մէջ, ա՜յ, աղուո՛ր։

Վ. Ց. Ա.

ԱՇԽԱՐՀԻ ԽԱՅՐԸ

(ՆՈՐ Ս. Վէպ)

(Շար. երեկի թիւեն եւ վերջ)

Տիկին ոը Նէմպ կեցաւ եւ կանչեց Պաթիսթը որ զատուելով երկու սպասեակներէն եկաւ հրամանները առնել։

—Պաթիսթ, ըսաւ, յարմար ճամբուն պիտի հեռանիք։

Ու դառնալով դէպ ի Ֆրիլէօզը,

—Հիմա որ ընելիք բան մը չունիք, զբօսցուցէք զիս քիչ մը, փոքր պատմութիւններ ըսէք, զաղակրատութիւններ։

—Լա՛ւ, մտածեց Ֆրիլէօզ, ահա՛ կըսա՛ կըսի՛. պէտք է միշտ հրարիլ։ Տիկին ոը Նէմպ յարեց.

—Մարկ կ'ընեմ ձեզի, Գլոթիլտ երէկ Օբէռանս էր։

—Այո՛։

—Ի՞նչ հեռ։

—Չեմ դիտեր, թերեւս մեկնելէս լեռտոյ եկած ըլլայ. ես չատ կանուխ մեկնեցայ։ Աբշալոյսէն առաջ ելլելու սովորութիւն չունիմ, եւ որովհետեւ ժամը ութին ձեր տունը գտնուելու էի. չեմ գիտեր, կը լրէ՛ք, դուք ինձի յանձնարարեցիք ներկայ ըլլալ որոշեալ ժամը ութին։

—Օ՜հ, կ'ըմբռնեմ, ենթադրութիւններու կը կրթնիք, ուշանալս հասկցնելու համար։ Շա՛տ դժբաղդ եղաք, չէ՞, վայրկեան մը սրտին մէջ ապատած ըլլալով...։

—Դժբաղդ պիտի չըլլայի, եթէ...

—Եթէ՝...

—Այդ սարեմանակը առի, որպէս զի...

—Բայց չեմ մեղադրեր ձեզ, ընդհակառակը լաւ էք ըրեր. միւս պահարանը սակայն, հա՛ն, ձեր վերարկուին ծրարին քովինը...

—Անիկա՝, Մատերայի գինի եւ սկահ մըն է։

—Օ՜հ, աղուոր եւ գործնական մտածում։ Շատ խղոր կ'երեւաք ինձի. ըսէ՛ք քանի՞ դեղեստ հագած էք։

—Բայց...

—Ըսէ՛ք, բան մը մի ծածկէք ինէ։

—Բանկոնակ մը հագած եմ... թեւթեւ բանկոնակ մը, անոր վրայէն ուելի տաք պահող մը... որսի բանկոն մը սաեւէ... յետոյ վէսդոն մը ու վերարկու։

—Միայն մէ՞կ վերարկու...

—Օ՜հ, ուրիշ մըն ալ ունիմ... խիստ նուրբ... բայց դիտէ՞ք որ սաստիկ ցուրտ մը կ'ընէ։

—Հապա ձեր կօշիկները... կրկնակօշիկնե՞ր... ասունի կօշիկնե՞ր են ատոնք, ձեր մեծ հայրը կտակե՞ց զանոնք։ ծրպտանքի՞ համար չինել տուած էք զանոնք։

—Բայց ոչ, սառնք մաւչտակաւոր կօշիկներ են՝ զորս ես չինել տուի։

—Իրօ՞ք...

—Բայց... ուրիշ օր կայ...

—Նի՞մ երթալու համար...

—Այո՛...

Տիկին ոը Նէմպ խնդալէն մարեցաւ։ Ֆրիլէօզ քիչ մը տոնուեցաւ։

—Բարիզէն հեռու՝ այս տեղուանք սոսկալի կը թուին մարդուս, ըսաւ Ֆրիլէօզ յանարտ չեշտով մը։

—Հապա քիչ մը առաջ կ'ըսէիք թէ բան մը չի տեսնուիր...

—Այդպէս է, ժամէ մը ի վեր այս ծառուղիներուն երկայնքէն կը քալենք... ոչինչ խզեց միօրինակութիւնը։ կարծես թէ միշտ միեւնոյն տեղն ենք...

—Ատուած իմ, անտանելի բան է ամէն օր չրջագայիլ միեւնոյն տեղը, անտառին մէջ...

—Օ՜հ, այո՛, անտառին մէջ... այսպէս հոն աւելի սիրուն է։

—Այդպէ՞ս կը կարծէք...

Գ

Ֆրիլէօզ կը սկսէր իրապէս նեղուիլ։ Տիկին ոը Նէմպի զուարթութիւնը կը զայրացնէր զինքը։ Ամէն մասամբ կը նախանձէր ան, իր վրայ ունեցած նախանձէն զատ։ Անոր թանձր քօղը, դեղին ու ծանր պարուած ծոպերը որոնք կը պատպանէին իր ծօծրակը, աղջամուղջին թափանցիկ խոնաւութենէն, ամէն ինչ իր նախանձը կը շարժէր, նոյն իսկ անոր դիրքը ձիի վրայ. վասն զի կը սկսէր դիւերային գնչուհիներ ունենալ։ Սառագիւ, կը սիրէր այն ձիերը որոնք սիրուն զսպափոկ ունին, ու այս տեսակէտով, Շադ-Պլանչ անմոխանձելի չէր։ Բայց կարճ չրջագայութեան մը համար լաւ կրնար ըլլալ տիկա։ Սոսկում կը զգար՝ մտածելով թէ ամբողջ սառապգին օրեր պիտի անցնէր խղոր ձիին չգեղ կողերուն վրայ՝ սրունգները չափազանց բացած։

Մինչդեռ Ֆրիլէօզ ընկղմած էր այս տխուր խորհրդածումներուն մէջ, ծերուկ Պաթիսթ առաջ կ'երթար զարմանալի ապահովութեամբ մը, դառնալով աջ ու ձախ, անցնելով կամուրջներ, ելլելով դառիվերներ, առանց վարանումի կամ անտգիտութեան վարանի մը։

—Ծեր կառավարը ուրիշ անգամ ձիով նիս գացած է, հարցուց վերջապէս Ֆրիլէօզ Տիկին ոը Նէմպին։

Նէ պատասխանեց խնդալով.

—Ո՛չ, սակայն կը ճանչնայ ճամբուն սկիզբը...

—Երկիրը իրօք հիանալի է հոս... գեղեցիկ չէ՞ սա մեր առջեւի կղզին...։

—Կղզի մըն է ամէն կղզիներու նման, տրտաբոյ կարգի բան մը չունի...։

—Բայց Բարիզի մօտ՝ ասանկ տեսարաններ չկան միթէ...։

—Օ՜ն... Կռան-Ժադ... ու Ռավաժէօրներ... այս տեսակին մէջ լաւագոյններն են։

—Իրա՞ւ... աղէկ չէք տեսներ այս առտու... հիանալի օր մը կայ... մառախուղը չի փարատիր, բայց արեւը տաքուկ է...։

—Դէշ կերպով գլխու կը զարնէ... գլխու սոսկալի ցաւ մը ունիմ հիմա... արեւաշարկ ըլլալո՞ւ է...

—Արեւաշարկ... բայց կը խենթեցնէ մարդը...

—Օ՜հ, արդէն խենթ եմ, եթէ այդպէս չըլլայի, տրալոյսով դիս տրամադիր չէիք տեսներ նիս երթալու...

—Տրամադի՞ր... այնչափ տրամադիր էք որ ասիկա...

—Վերջապէս, հոն եմ ու ձեզ կը հեռեւիմ...

—Առանց զուարթութեան սակայն, խեղճ Ֆրիլէօզս, առանց ո՛չ մէկ զուարթութեան...

—Բայց դուք չպահանջեցիք որ զուարթութիւնը անհրաժեշտ է...

—Ո՛ւֆ, ո՛ւֆ... կծու խօսքեր...

—Բայց ոչ, սառնք մաւչտակաւոր կօշիկներ են՝ զորս ես չինել տուի։

—Իրօ՞ք...

—Բայց... ուրիշ օր կայ...

—Նի՞մ երթալու համար...

—Այո՛...

Տիկին ոը Նէմպ խնդալէն մարեցաւ։ Ֆրիլէօզ քիչ մը տոնուեցաւ։

—Բարիզէն հեռու՝ այս տեղուանք սոսկալի կը թուին մարդուս, ըսաւ Ֆրիլէօզ յանարտ չեշտով մը։

—Հապա քիչ մը առաջ կ'ըսէիք թէ բան մը չի տեսնուիր...

—Այդպէս է, ժամէ մը ի վեր այս ծառուղիներուն երկայնքէն կը քալենք... ոչինչ խզեց միօրինակութիւնը։ կարծես թէ միշտ միեւնոյն տեղն ենք...

—Ատուած իմ, անտանելի բան է ամէն օր չրջագայիլ միեւնոյն տեղը, անտառին մէջ...

—Օ՜հ, այո՛, անտառին մէջ... այսպէս հոն աւելի սիրուն է։

—Այդպէ՞ս կը կարծէք...

Գ

Ֆրիլէօզ կը սկսէր իրապէս նեղուիլ։ Տիկին ոը Նէմպի զուարթութիւնը կը զայրացնէր զինքը։ Ամէն մասամբ կը նախանձէր ան, իր վրայ ունեցած նախանձէն զատ։ Անոր թանձր քօղը, դեղին ու ծանր պարուած ծոպերը որոնք կը պատպանէին իր ծօծրակը, աղջամուղջին թափանցիկ խոնաւութենէն, ամէն ինչ իր նախանձը կը շարժէր, նոյն իսկ անոր դիրքը ձիի վրայ. վասն զի կը սկսէր դիւերային գնչուհիներ ունենալ։ Սառագիւ, կը սիրէր այն ձիերը որոնք սիրուն զսպափոկ ունին, ու այս տեսակէտով, Շադ-Պլանչ անմոխանձելի չէր։ Բայց կարճ չրջագայութեան մը համար լաւ կրնար ըլլալ տիկա։ Սոսկում կը զգար՝ մտածելով թէ ամբողջ սառապգին օրեր պիտի անցնէր խղոր ձիին չգեղ կողերուն վրայ՝ սրունգները չափազանց բացած։

Մինչդեռ Ֆրիլէօզ ընկղմած էր այս տխուր խորհրդածումներուն մէջ, ծերուկ Պաթիսթ առաջ կ'երթար զարմանալի ապահովութեամբ մը, դառնալով աջ ու ձախ, անցնելով կամուրջներ, ելլելով դառիվերներ, առանց վարանումի կամ անտգիտութեան վարանի մը։

—Ծեր կառավարը ուրիշ անգամ ձիով նիս գացած է, հարցուց վերջապէս Ֆրիլէօզ Տիկին ոը Նէմպին։

Նէ պատասխանեց խնդալով.

—Ո՛չ, սակայն կը ճանչնայ ճամբուն սկիզբը...

—Երկիրը իրօք հիանալի է հոս... գեղեցիկ չէ՞ սա մեր առջեւի կղզին...։

—Կղզի մըն է ամէն կղզիներու նման, տրտաբոյ կարգի բան մը չունի...։

—Բայց Բարիզի մօտ՝ ասանկ տեսարաններ չկան միթէ...։

—Օ՜ն... Կռան-Ժադ... ու Ռավաժէօրներ... այս տեսակին մէջ լաւագոյններն են։

—Իրա՞ւ... աղէկ չէք տեսներ այս առտու... հիանալի օր մը կայ... մառախուղը չի փարատիր, բայց արեւը տաքուկ է...։

—Դէշ կերպով գլխու կը զարնէ... գլխու սոսկալի ցաւ մը ունիմ հիմա... արեւաշարկ ըլլալո՞ւ է...

—Արեւաշարկ... բայց կը խենթեցնէ մարդը...

—Օ՜հ, արդէն խենթ եմ, եթէ այդպէս չըլլայի, տրալոյսով դիս տրամադիր չէիք տեսներ նիս երթալու...

—Տրամադի՞ր... այնչափ տրամադիր էք որ ասիկա...

—Վերջապէս, հոն եմ ու ձեզ կը հեռեւիմ...

—Առանց զուարթութեան սակայն, խեղճ Ֆրիլէօզս, առանց ո՛չ մէկ զուարթութեան...

—Բայց դուք չպահանջեցիք որ զուարթութիւնը անհրաժեշտ է...

—Ո՛ւֆ, ո՛ւֆ... կծու խօսքեր...

—Բայց ոչ, սառնք մաւչտակաւոր կօշիկներ են՝ զորս ես չինել տուի։

—Իրօ՞ք...

—Բայց... ուրիշ օր կայ...

—Նի՞մ երթալու համար...

—Այո՛...

Տիկին ոը Նէմպ խնդալէն մարեցաւ։ Ֆրիլէօզ քիչ մը տոնուեցաւ։

—Բարիզէն հեռու՝ այս տեղուանք սոսկալի կը թուին մարդուս, ըսաւ Ֆրիլէօզ յանարտ չեշտով մը։

—Հապա քիչ մը առաջ կ'ըսէիք թէ բան մը չի տեսնուիր...

—Այդպէս է, ժամէ մը ի վեր այս ծառուղիներուն երկայնքէն կը քալենք... ոչինչ խզեց միօրինակութիւնը։ կարծես թէ միշտ միեւնոյն տեղն ենք...

—Ատուած իմ, անտանելի բան է ամէն օր չրջագայիլ միեւնոյն տեղը, անտառին մէջ...

—Օ՜հ, այո՛, անտառին մէջ... այսպէս հոն աւելի սիրուն է։

—Այդպէ՞ս կը կարծէք...

Գ

Ֆրիլէօզ կը սկսէր իրապէս նեղուիլ։ Տիկին ոը Նէմպի զուարթութիւնը կը զայրացնէր զինքը։ Ամէն մասամբ կը նախանձէր ան, իր վրայ ունեցած նախանձէն զատ։ Անոր թանձր քօղը, դեղին ու ծանր պարուած ծոպերը որոնք կը պատպանէին իր ծօծրակը, աղջամուղջին թափանցիկ խոնաւութենէն, ամէն ինչ իր նախանձը կը շարժէր, նոյն իսկ անոր դիրքը ձիի վրայ. վասն զի կը սկսէր դիւերային գնչուհիներ ունենալ։ Սառագիւ, կը սիրէր այն ձիերը որոնք սիրուն զսպափոկ ունին, ու այս տեսակէտով, Շադ-Պլանչ անմոխանձելի չէր։ Բայց կարճ չրջագայութեան մը համար լաւ կրնար ըլլալ տիկա։ Սոսկում կը զգար՝ մտածելով թէ ամբողջ սառապգին օրեր պիտի անցնէր խղոր ձիին չգեղ կողերուն վրայ՝ սրունգները չափազանց բացած։

Մինչդեռ Ֆրիլէօզ ընկղմած էր այս տխուր խորհրդածումներուն մէջ, ծերուկ Պաթիսթ առաջ կ'երթար զարմանալի ապահովութեամբ մը, դառնալով աջ ու ձախ, անցնելով կամուրջներ, ելլելով դառիվերներ, առանց վարանումի կամ անտգիտութեան վարանի մը։

—Ծեր կառավարը ուրիշ անգամ ձիով նիս գացած է, հարցուց վերջապէս Ֆրիլէօզ Տիկին ոը Նէմպին։

Նէ պատասխանեց խնդալով.

—Ո՛չ, սակայն կը ճանչնայ ճամբուն սկիզբը...

—Երկիրը իրօք հիանալի է հոս... գեղեցիկ չէ՞ սա մեր առջեւի կղզին...։

—Կղզի մըն է ամէն կղզիներու նման, տրտաբոյ կարգի բան մը չունի...։

—Բայց Բարիզի մօտ՝ ասանկ տեսարաններ չկան միթէ...։

—Օ՜ն... Կռան-Ժադ... ու Ռավաժէօրներ... այս տեսակին մէջ լաւագոյններն են։

—Իրա՞ւ... աղէկ չէք տեսներ այս առտու... հիանալի օր մը կայ... մառախուղը չի փարատիր, բայց արեւը տաքուկ է...։

—Դէշ կերպով գլխու կը զարնէ... գլխու սոսկալի ցաւ մը ունիմ հիմա... արեւաշարկ ըլլալո՞ւ է...

—Արեւաշարկ... բայց կը խենթեցնէ

—Տիկին, հաւատացէք որ երբ մարդ արեւագարկի կ'ենթարկուի, տրամաբանն դրոշը կը կրէ...

—Ինչ, լրջօրէն կը հաւատա՞ք... բայց անկարելի է այս ժգոյն արեւով...

—Է՛ն վանգաւոր արեւը ասիկա է, այնքա՛ն աւելի որքան մարդ չի կասկածիր անկէ... միայն պզտիկ գլխարկ մը դրած եմ... բայց վարժուած չեմ անոր... արեւուս օդերու յարմար չեն պզտիկ գըլխարկները... բարձր ձեւով գլխարկը քիչ կը տաքցնէ գլուխը, որովհետեւ հեռու է անկէ...

—Դիմէն հեռու է, այո՛, սակայն աբեւին աւելի մօտիկ է. տարբերութիւն չկայ...

—Կը ծաղրէ՞ք զիս...

—Ո՛չ երբեք, գլուխնիդ շատ դարձած տեսնելով փափաքեցայ որ ձեր խօսքը ձեզի դարձնեմ...

—Ի՞մ խօսքս...

—Այո՛... ես Նիս պիտի երթամ առանց ձեզի... միւսք բարով... Բարիզ վերադարձէք շուտ...

—Նո՛ւտ... տարորինքով կ'ըսէք... գիտէ՞ք որ երեք ժամէ ի վեր կը քալենք...

—Հոգ չէ... Մայիս ծառուղիին մէջ ենք. ահա՛ Օդէանի դուռը եւ Բուլսարանական պարտէզը. մէկ քառորդ ժամէն ձեր տունն էք...

—Ինչպէս, Մայիս ծառուղի՞ն... Օդէանի դո՞ւռը...

—Այո՛, երկու ժամէ ի վեր կը պտըտինք անտառին մէջ եւ չրջակաները... հինգ վայրկեան կայ դեռ՝ երբ կ'ըսէիք ինձի թէ Կռանս-Ժարդէն աւելի սիրուն է քան այն կղզին՝ որուն վրայ ձեր հիացումը կը հրաւիրէի. մենք արդէն Կռանս-Ժարդի առջեւ էինք գուր դուք չճանչցաք...

—Սա մառախուղն է որ...

—Ես չեմ ըսեր թէ մառախուղը ձեզ չնպաստեց ... այլ բացի մէկ, երկու անցքերէն զորս կը ճանչնաք ամբողջովին, Անտառին միացարդը եւ չրջակաները բոլորովին անծանօթ են ձեզի. կարծեմ թէ, աղուոր օդով մը իսկ բան մը չպիտի կրընայիք կռանել ...

Մնաք բարով, Ֆռիլէօզ ... ա՛լ մէկ կու մը խօսք մի տաք երթալու աչխարհս ծայրը, ձեր խօսքին մէջ կը մնաք այսպէս ...

— Դո՞ւք... դուք Նիս կ'երթաք...:

— Նիս... միտքս անգամ չէ անցած ... կ'երթամ նստիանաչել ... բարէ՛ ուխտակ ...:

Ու ձգելով Ֆռիլէօզը ապած մնացած, Տիկին ար Նէմպ հեռացաւ արշաւասոյր:

Մեծ ծառուղիին մէջ Բուսաբանական պարտէզի վանդակորմին առջեւ վայրկեան մը քարացած մնալէն ետքը, Ֆռիլէօզ ուղղուեցաւ դէպի Անտառին պողոտան:

Օդը պայծառ էր, մառախուղը կատարեալապէս փարատած եւ ձիւտրներու բաղմութիւն մը կը սեւցնէր պողոտան՝ դէպի Անտառը ձգուած: Շատ ուշ ձամբայ ելած էին գէշ օդին պատճառաւ, ուսուցչական մեկնումին առնն կը հասնէին հոն: Ֆռիլէօզ յամրօրէն պողոտան իջնելով կը մտածէր թէ խաղալիկ մը եղած էր ինք, տղու մը պէս:

— Խենթ է Տիկին ար Նէմպ ... ես հմայուցայ... ասիկա պաղեցուց զիս ... բոլորովին պաղեցուց ...:

Անուշչա սիրուն է ան ... նոյն իսկ խիստ սիրուն ... բայց ինչ անհեթեթութիւն...: Աս ինչ է... այս տղայամիտները ինչու զիս կը դիտեն այսպէս... մինթէ ծաղրելի մարդու մը գլուխը ունիմ... մինթէ կը տեսնուի կոր...: Անշուշտ Սէնտայ զիս ծաղրեց՝ երբ ինձի հանդիպեցաւ...: Ինչ ունիմ ուրեմն...: Վայ թշուառական, սա խայտառակ վրայ գլուխս նայէ... սա ձագարաձեւ կօշիկներս... չլիս պահարանը... գլխարա՛ս... ու տարօրինակ, տարօրինակ մանուանդ, թաղրէ պա՛րկ...: Ո՞ւր էր թէ ազատուի սա ատրճանակէս...: Օն, ահա՝ Ֆըլեանէ՛ք ... ու Ռիոֆրէյի պզտիկներէն մէկը...: անպատճառ պէտք է որ աղտոտիմ ասկէ:

Ու Մարգագետնին եղերքէն երթալով հակառակ մարդոց ճիգերուն՝ որոնք կ'ուզէին ալ կողմը պահել, յանկողեցաւ հրապէնի պահարանը շանպրակներու կողովի մը մէջ ձգելէ:

Այն վայրկեանին երբ կը հանդիպէր Ֆիլուռենց ու անոնց ուղեկիցներուն, պարտիզպան մը կը վազէր անոր առաջէն, ձեռքին մէջ չողացնելով հրազէնը:

— Պարո՛ն, պարո՛ն ... բան մը ձգեցիք ...

Սամսոն Թարգմ. Ա. Ա. ՀՈԼԱՍԱՐ

ՅՈԳԵՇԱՐՁ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1820ԻՆ
ՊԷՐՆԱՐ ԷՍԷՌՅԻԷ ՈՐԴԻՔ
ԱԶՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՎ ԵՒ ԹՈՐԻՔ
ԵՐԱՄԻ ՄԷՋ (ՅԻՍՈՒՍ.)

Ստորագրեալս, լիշեալ գործարանին թուրքիոյ ներկայացուցիչ, կը ծանուցանէ դեղավաճառներուն, դեղագործներուն, ապաճառավաճառներուն, սափրիչներուն, ոգելից ըմպելիք ծախողներուն, եւն. թէ կրընայ հայթայթել առաջնակարգ էսանսներ, նախնական նիւթեր, անմրջելի դիներով: Պէրնար էսքոֆիէ տուն տիեզերական համբաւը կրնայ վստահութիւն ներշնչել յաճախորդներուն: ԱՇԻԼ ՔԱՋԷ
Թուրքիոյ ներկայացուցիչ, Նըլարզ խան, թիւ 4, Դալաթիա:

Կը ծախուի Սուլթանի եւ Ընկ. դեղավաճառ Թէբէպաշի, Թոմանան՝ Պանչէ Գաբու, եւ բոլոր դեղագործներուն քով:

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱ

Եկեղեցին ու Պետութիւնը. — Կրօնքներու եւմացողին տեղեկագիրը.— Տիկին Հարբիեի կեսակը:

Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին բաշխուեցաւ կրօնքներու եւմացողի յանձնաժողովին տեղեկագիրը: Յանձնաժողովը մէկ կողմ թողած է Եկեղեցիին ու Պետութեան բաժանման խնդիրը: Կը յայտարարէ թէ այդ տեսակ առաջարկութեան մը նախաձեռնութիւնը միայն նախարարութեան կը վերաբերի: Տեղեկաբեր Պ. Տիւլօ դիտել կու տայ, սակայն, թէ քանքորտային պահպանութիւնը անհամապատասխան չէ այն դաղափարին թէ քաղաքային իրաւունքը պէ՛տք է ազատեալ կրօնական իշխանութենէն: Պ. Տիւլօ կ'ըսէ թէ պետութիւնը պէտք է բացարձակապէս չեզոք մնայ խղճի խնդիրներու մէջ: Առաջ կը բերէ Պ. Բոնպի կողմէ Մերկոյին մէջ եղած նշանակալից յայտարարութիւնները թէ բարեկամները ու ինք բնաւ չեն հակառակիր կրօնական գաղափարին: Տեղեկաբերը նաեւ մէջ կը բերէ Պ. Կոպլէի հեղինակութիւնը եւ կը յարէ թէ կրօնական ոգին կղերականի ոգի է: Երկրորդին դէմ կարելի է մաքառիլ, բայց առաջինը պէտք է յարգել: Տեղեկաբերը կը յարէ. — «Ներկայ պարագաներուն մէջ կրօնական հաւատալիքներուն դէմ կռուիլը Ֆրանսայի համար ճշմարիտ վտանգ մը պիտի ըլլայ: Ամէն ոք գիտէ թէ նախարարութիւնը ո՛րքան դժուարութեանց հանդիպեցաւ՝ կրօնական ընկերակցութեանց համար 1901 ին հրատարակուած օրէնքին գործադրութեանը առթիւ: Լուծեալ բոլոր միաբանութեանց բոլոր անդամներուն բացարձակ ճշնմութեան հանդէպ մինթէ Ֆրանսայի կառավարութիւնը ճարտար քաղաքականութեան մը հետեւած պիտի ըլլայ՝ վշտացնելով Ֆրանսայի թեմերուն բոլոր կղերականները: Վատիկանի ու Ֆրանսայի միջեւ համաձայնութեան խզումը պիտի մնայ բաղմաթիւ քաղաքացիներու: Ո՞րն է ընտանեկան այն յարկը, ուր կրօնքի չհաւատացող մը գտնուի: Միւս կողմէ, քաղաքական տեսակէտով, այդ խզումը բոլորովին վտանգաւոր պիտի ըլլայ, ոչ ոքնցմէ կարելի չէ խուսափիլ, ո՛րքան մէջտեղներ ալ ձեռք առնուին: Այն օրը երբ Ֆրանսա դադրած հուսկէ քանքորտան, պարտաւոր պիտի ըլլայ կամայ թէ ակամայ աղտոտութիւն մը տալ կրօնքներուն, որոնց համար հիմա գործադրուող դրութիւնը, որ երկու մասերը կը միացնէ, թանկագին սանմն մը կը գծէ. անոր արժէքը այն օրը պիտի հասկցուի, երբ ալ ետ չերաշխաւոր քաղաքային ընկերութիւնը:»

— Նշանաւոր գիւղանկարիչ Հարրիսեի կինը կտակագիր մը թողուց, որով իր հարստութեան խիստ կարեւոր մէկ մասը բարեգործական նպատակներու կը յատկացնէ սա տրամադրութիւններով. — «Կը կտակեմ բարեգործութեան քսաներիչ ընկերութեան՝ 25,000 ֆր., ֆըրանսական միութեան Ընկերութեան՝ մանկութիւնը փրկելու համար՝ 15,000, մանկասէր Ընկերութեան՝ 15,000, աղքատասէր մայրապետներու միաբանութեան՝ 20,000, Սէն-Ժան տը Տիէօ միաբաններու հաստատութեան՝ խորէ վարակուածներուն դարմանումին համար՝ 25,000, Տամ տիւ Քալվէրի՝ 25,000, Սէն-Բուլի կոյր մայրապետներուն՝ 25,000 եւ աշխատութեան ապաստանարանին՝ 15,000: Սոյն նոտար Պ. Իրնտէնի կը յանձնեմ հարկ եղած գումարը՝ ծերերու համար երկու անկողին հաստատելու այն անկիւնցին մէջ զոր հիմնած է իր կնոջ յիշատակին համար:»

ՍՊԱՆԻԱ

Նախարարութիւնը.— Հրաժարական միջոցներ.— Ազատական ու պահպանողական կուսակցութիւնները:

Մադրիտի լրագիրներէն շատերը կը յիշեն կարգ մը դրոյցներ թէ ազատական կուսակցութիւնը ամէն կերպով կ'աշխատի փութացնելու Վիլլավէրտիի դահլիճին հրաժարումը եւ անոր յաջորդեցնելու Սիլվէյրի կուսակցութեան պատկանողները, որոնց նկատմամբ նպաստաւոր կարծիք ունին նաւատորմը ու բանակը: Նոր դահլիճին պէտք պիտի ըլլայ Պ. Մաուրա, նոյն իսկ եթէ Աղքատկա զօրավարը ընդունի նախարարապետի պաշտօնը՝ եռելեւոյթները փրկելու համար: Այդ դահլիճը իրականին մէջ աւելի կղերական պիտի ըլլայ ուլտրադիմական, եւ հակառակ ելմտական ուլտրեական այն քաղաքականութեան որուն կը հետեւի Վիլլավէրտէի դահլիճը: Պահպանողական կուսակցութեան մէջ դժուարութիւնները աւելցած ըլլալով, ազատական կուսակցութիւնը որոշեց նոյեմ. 15ին կատարել իր կուսակցապետին ընտրութիւնը:

ՌՈՒՍԻԱ

Օրենպուրկ-Թաշքէնտի երկաթուղին.— Բաժրշական ուսանողները.— Բամպակի վաճառականութիւնը. — Շոգենաւային երթեւեկութիւնները.— Զմեռը. — Ցարենի բերքը.— Երկրաշարժ. — Կեդրոնական Ասիա:

Օրէնպուրկ-Թաշքէնտի երկաթուղին 860 վերսթի չափը չմնաւեցաւ, որով յառաջիկայ ամրան այդ երկու քաղաքներուն միջեւ երկաթուղիներու երթեւեկութիւնը պիտի սկսի: Այդ գիծին միջեւ Միտյա քանող մասին վրայ երթեւեկութիւնները դադրեցան, վասն զի ձիւներու կուտակումը խորդելք կ'ըլլայ: Օրէնպուրկի քաղաքապետութեան ժողովը նկատելով որ գիծին այդ կարեւոր մասին փակումովը հարիւրաւոր պաշտօնեաներ անգործ կը մնան եւ նկատելով որ այս տարուան բերքերու նուազութիւնը անհոժեշտ կ'ընծայէ նոյն գիծին բացումը արմատը հասցնելու մասին, արտօնութիւն խնդրեց եւ ձեռնհաս պաշտօնարանը այդ արտօնութիւնը տուաւ:

—Քիէվի բժշկական վարժարանին չըրջանաւարտ ինուսուն հոգին միայն քսան հոգի կրցան վկայական ստանալ: Մերժուողներուն քսանըութը հրեայ են: Ատոնք ուղղեցին իրենց դարմանող երրորդ կարգի բժիշկի վկայական ստանալ. սակայն իրենց խնդիրքը չընդունուեցաւ:

— Կասպից ծոցին արեւմտեան կողմը բամպակի բերքը, Պաքուի քարիւղի վաճառականութեան չափ հետզհետէ չանաւոր կըլլայ թէ՝ տեղացիներուն եւ թէ կառավարութեան: Աշքապատի մէջ ռուսական պանքային ճիւղը Թէրհանի կողմը բամպակի վաճառականներուն դրամ հասցընելու կ'ուշանայ: Նոյն քաղաքը վերջերս ղրկուած են 7,527,000 ռուպլի սակարկում եւ 4,331,000 ալ արծաթ դրամ, վասն զի բամպակի բերքերուն վաճառման եղանակը հասած է: Միանգամայն Բեռլո-Ալեքսանդրոս առեւտրական կեդրոնը 654,000 ռուպլի արծաթ դրամ ղրկուած է: Թէրհանի մէջ հիմա ինկած է բամպակի գինը: Մեծ դրամագլուխ ունեցող վաճառականները սեղուոյ վրայ իւրաքանչիւր բուտը (14 օխայի մօտ) 3ուկէս ռուպլիի կը գնեն:

—Օտեսայի լրագիրները կ'ըսեն թէ ռուսական առեւտրական այն չորեքեաները որոնք Թակարոքի ու Բեռեզովի նաւահանգիստներէն Պաթում ապրանք պիտի փոխադրեն կովկաս տարուելու համար, սկսած են երթեւեկել:

—Ռուսիոյ արեւմտեան կողմը ձմեռը սկսած է ամենայն սաստկութեամբ. ամէն կողմ ձիւնով ծածկուած է եւ բալխիները երեւան եկած են:

—Բեռեզոպուլէկն դերասանները խումբ մը Սիպերիա գացեր է՝ մեծ քաղաքներու մէջ ներկայացում տալու, բայց երեք առաջնակարգ դերասաններ ու դերասանուհիներ, տակաւին գործի չսկսած, մեռեր են ցուրտին սաստկութենէն:

—Հարաւային Ռուսիոյ ցորենի ու ալիւրի վաճառականները տակաւին չեն հասած Օտեսայի Մարքվի ու Բիէվի մէջ իրենց հաւաքած մեծաքանակ ապրանքները: Միւս կողմէ Ռուսիոյ ներսերէն ալ ցորեն կը գնեն:

—Աշքապատի, Անտիճանի եւ չրջակայ գիւղաքաղաքներու մէջ նորէն երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են:

—Մէրվի մէջ ռուս գործարանատէր Իվանովի վաճառատունը, որ ռուսական տեղական ապրանքներու ծաւալման համար հաստատուած է, գողեր մտնելով դրամարկղը խորտակեր եւ 149,000 ռուպլի յափշտակեր են: Հեղինակները տակաւին ձերբակալուած չեն:

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԷ

Հանքերը.— Գործաւորական խնդիրը.— Լուծման եղանակը:

Հարաւային Ափրիկէի հանքերուն մէջ գործաւորական խնդիրը դեռ լուծում մը չգտաւ: Կը կասեցնէ եւ նոյն իսկ կը ջնջուէ զարգացումը հարաւային Ափրիկէի մէջ: Կ'ուզուի որ Թրանսվալի հանքային մեծ ճարտարառուտը յատկանայ միայն Անգլուսքսոնններուն, որպէս զի այդ տեղը անմիջապէս սպիտակամարթներու երկիր մը ըլլայ, սակայն այդքան պարզ լուծում մը կիրառումին մէջ մեծամեծ դժուարութեանց կը հանդիպի: Երեք եղանակ կայ դարմանելու նեկայ տագնապը.— Ա. բնիկ գործաւորներ, Բ. սպիտակամարթ անփորձ գործաւորներ, Գ. սեւամարթ օտարազգի գործաւորներ: Պատերազմէն առաջ 77 հանքեր կային՝ 5930 գործիքներով եւ 97,000 բնիկ ու 13,000 եւրոպացի փորձառու գործաւորներով: Այդ թուականին իսկ տնօրէնները կը գանգատէին գործաւորներու թիւին անբաւականութենէն: Անցեալ տարի, հարաւային Ափրիկէի պատերազմը աւարտելէն ետքը, այնպէս նկատուեցաւ թէ 141,000 գործաւորի պէտք կայ հին հանքերուն եւ 100,000 ալ նորերուն համար: Հիմա ամէն կողմէ գործաւորներ կ'ուզուին թէ՝ ճարտարարուեստի եւ թէ հարաւային Ափրիկէի երկրագործական աշխատութեանց համար: Հանքերու վարիչները, կացութեան մասին սխալելով, Բաֆրներուն օրականները 2 ֆր. 15 էն 1 ֆր. 45ի իջեցուցին: Հանքային մեծ ճարտարագործութիւնը որ հարաւային Ափրիկէի հարստութիւնը ու զարգացումը կը կազմէ, դժուարին տագնապի մը մէջ է: 1899ի 97,000 բնիկներուն տեղ, հիմա 50,000 միայն կան. այդ թիւը ճիշդ մէկ երրորդն է այն մարդոց որոնք գործաւորական գործարանի բոյնը կերպով: Զորս տարի առաջ աշխատող մարդիկ 5930 գործաւորներու տեղ հիմա 2900 միայն կան, բայց վերջին լուրերը քիչ մը բարւոքում ցոյց կուտան: Ոսկիին ամսական արտադրութիւնը երեսուն միլիոն ֆր.ի բարձրացած է եւ բնիկ գործաւորներու թիւն ալ 70,000ի: Ընդհանուր կերպով ասելու կը նկատուի թէ Զամպէզի հարաւային կողմի ժողովուրդը տնքաւական է հանքերու պէտքին, եւ թէեւ Նաթալի գաղթավայրը, Զուլուլէնտ ալ միասին հաշուելով, 500,000ընիկ և 50,000 ապատակամարթ բնակիչ ունի, սակայն ձեռքի աշխատութեան մեծ մասը կը կատարեն Հնդկաստանէն հոն տարուած գործաւորներ: Նախ հակում մը ցոյց տրուեցաւ ընդունելու Ուկանդայի անգլիական ընդհանուր հեւպատոս Սըր Հէրրի Ճոնսընի կարծիքը՝ կեդրոնական Ափրիկէէն գործաւորներ գտնելու մասին: Յետոյ կայ Պ. Բրիսուրիի ծրագիրը, որով կ'առաջարկէ օգտուիլ եւրոպացի անփորձ գործաւորներէ: Բայց հանքերու առաջին ճարտարագէտները եւ գործաւորները սէնիքանները հակառակեցան ատոր, որով դարձեալ ձեռք առնուեցաւ չինացի գործաւորներ բերել տալու խնդիրը: Ընդդիմութիւնը ղգալապէս հանդարտեցաւ. Չինացիներու գաղթականութեան հանդէպ: Առաջարկուած պայմանին համաձայն հանքի չորս հարիւր ճարտարագէտներ եւ այլն գումարում մը ունենալով, կարծիք յայտնեցին թէ եւրոպացի ու չինացի գործաւորներուն միջեւ երբ բաղդատութիւն մը ըլլայ, այս վերջինները աւելի ժան են եւ թէ ձեռնարկներ ընելու է չինացի գործաւորներ բերել տալու համար, բնականաբար կարգ մը պայմաններով: Պ. Սքիններ որ հանքերու ներսեակին կողմէ իրրեւ պատուիրակ Զին գնաց, իր վերջին տեղեկագրին մէջ կ'ըսէ թէ կարելի է ներկայ պէտքերուն չափ չինացի գործաւոր գտնել: Ինդրոյն վերջնական լուծումը տեղի պիտի ունենայ Լոռա Մրիսերի վերադարձէն ետքը: Անգլիոյ գլխաւոր լրագիրները եւ մանաւանդ Թայմզ յայտնի կերպով նպաստաւոր են Չինացիներուն գործածման: Հարաւային Ափրիկէի սպիտակամարթ գործաւորները եւ ագարակատերերը թէեւ կ'ընդդիմանան լուծման այդ եղանակին, սակայն անոնց ընդդիմութիւնը հեղհեղ կը թուլնայ:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ

Բարիզեն Թէֆն երկաթուղիով.—Սակագինը.—Անօրինակ արագութիւն.—Փորձեր Ամերիկայի մէջ.—Առուտն Բարիզեն մեկնելի եւ կես օրին Թէֆն հասնիլ:

Մաքենի խմբագիրներէն Պ. Հարտուէն հետեւեալ շնչեակն յօդուածը կը հրատարակէ երկաթուղիներու անօրինակ արագութեան վրայ: — Ո՛չ սնոտի բառ մը չէ յատկդիմութիւնը: Բարիզեն Բէֆն երթալու համար սահմանուած երկաթուղիի սակագինը տեսայ. 1013.15 ֆրանք ձանրոյթ կառնուտմբ առաջին կարգին համար, երկրորդ կարգը՝ 706.50 ֆր.: Այն խնայասէր մարդիկը, որոնք չեն վճարեր սովորական արագութեամբ ընթացող կառնուտմբեր նըստելէ, կրնան միեւնոյն ուղեւորութիւնը կատարել 490.40 ֆրանքով՝ երկրորդ կարգի տոմսակով, ու 340.65 ֆրանքով՝ երրորդ կարգի տոմսակով: Դուսմբը մեծ բան մը չէ համրու երկարութեան հետ բաղդատելով, տասնըչորս ուկէտ օր ձեպընթաց կառնուտմբով, բայց որովհետեւ հիմնական չորեկտաքերը յարդարուած օթեակներու կը նմանին, տասնըչորս օրուան ճամբորդութիւնն մը անտանելի չի դառնար: Մինչ որ ապագան ալ խստանալիք է: Վերջերս փորձեր կատարուած են Թերմանիոյ մէջ 712 քիլոմէթրոց զինուորական կարճ գիծի մը վրայ (Զօսէնէն Մարիէնֆելտ): Նեկարականութեան դիմելով եւ երկաթէ ուղին ուժոյգնելով՝ յաղթած են ժամը 210 քիլոմէթրի արագութիւն մը ձեռք բերել: Վակոնները բաղկացած կառնուտմբը, Մարիէնֆիլտի կայարանէն մեկնելով, մէկ քանի երկվայրկեան մէջ հասեր է Զոսէն: Ոչ իսկ փռնգալու չափ ժամանակ: Ատենօք, ճեպակառքերը ժամէ մը կը կարիին այդքան ճամբան: Կը տեսնէք թէ վաթսուն տարուան մէջ կատարուած յառաջդիմութիւնը: Բայց այդ արագութիւնը բան մը չէ դեռ: Ռոբէնհակցի դիտուն մը, Բրոֆ. Ալպերթսէն, որ Ամերիկա կը գտնուի, կը խոստանայ ժամը 500 քիլոմէթրի արագութիւն մը: Այդ Բրոֆէսէօրը հնարեր է «մագնիս-կառնուտմբը:» Կ'ըսէ թէ վագոն մը 20 թոնօ կը կշռէ, որով ճնշումը մը կը կատարուի երկաթէ գիծերուն վրայ եւ հարկ կ'ըլլայ մեծ ուժ գործածել, թաւալել պարտ համար վագոնները: Եթէ երկու թոնօ միայն կշռէ վագոնը, ճիգը պիտի պակսի հարիւրին ինսուն: Ճամբուն երկու կողմը կը դնէ մասնաւոր ձեւով ելեկտրամագնիսներ, որոնց գործը պիտի ըլլայ վագոնները վեր բռնել, այս վերջիններուն կրնը նուազցընելով: Ելեկտրայեան հոսանուտ մը կը հաղորդուի, եւ կառնուտմբը վեր բռնուած ու մթնոյն ատեն մղուած, կը ակօի սուրալ մեծ արագութեամբ: Տիէուելիր ինքն Ուէսթրն Ռելուէյ ընկերութիւնը 1904ին պիտի փորձէ այս դրութիւնը, որ այս պահուս կը պատրաստուի իր աշխատանոցներուն մէջ: Այնպէս որ եթէ յաջողութիւն գտնէ տարիկ, քիչ ատենէն կարելի պիտի ըլլայ Բարիզէն Բէֆն երթալ ճաշելու համար... առուտն կանուխ ճամբայ ելլելով: Հարկ է մանարիի մը հետ ծանօթութիւն հաստատել, որովհետեւ չտա կը սիրեմ «տպուր ծիծեռնակի բոյնը» եւ շանձուկի թեւերը, որոնք ոգէա ժողովուրդի մը գանատածին պէս չեն:

ԱՄՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՊԱՑՈՒՄԱԿԸ

Գաւառացի կնոջ մը գլխուն եկած փորձանքը.— Սենեկապանունին.— Դռնապանի իրաւացումը.— Պայուսակի մը պարո նակուիլնը.— Սխալում մը:

Մանկամարդ պրոթոն կին մը, անցեալ շաբթու Բարիզի Մոնսօփոդոցի թիւ 90 տունը կը ներկայանար կառքով եւ ժանն անուն սենեկապանուհի մը կը հարցնէր դռնապանին: Մինչ կառապանը վար կ'իջեցնէր իր յաճախորդին պայուսակը, պրոթոն կինը յայտնեց դռնապանին թէ ինք ժամու մը չափ գնումներով զբաղելուն համար, կ'ուզէր պայուսակը իր խիկին մէջ պահել: Յետոյ պրոթոն կնոջ անունը հարցուց, որ Ան Թրէվըլէք էր: Երբ սենեկապանուհին տուն դարձաւ, դռնապանը պատմեց պրոթոն կնոջ այցելութիւնը: Ժանն յայտարարեց թէ չէր ճանչնար այդպիսի կին մը: Դռնապանը մտատանջուած մատնուած, պրոթոն կնոջ դարձին կը սպասէր, որ մէջտեղ չէր ելլեր: Դրացիի մը կարծիքը հարցուց, որ կասկածելի գտաւ այդ պայուսակը եւ սկսաւ հոտոտել վիկանքին ծակէն: Յայտարարեց թէ դիակ կը հոտի: Ոստիկանութեան դիմեցին, որ զայն պահակոց փոխադրեց, հոն բացուեցաւ պայուսակը: Առաջին խուզարկութեան մէջ կը գտնուէին մաքուր արդուկուած ու ծալլուած ներքնակներ: Անորակը հագուստներ, գուլպաներ եւ արդուզարդի քանի մը մանր առարկաներ, իսկ վերջին խուզարկութեան մէջ կային խզի տըգեղ գլուխ մը եւ պանիրի մեծ կտորներ: Մինչ պահակոցին մէջ ամէն ոք խնդալէն կը մաբէր, պրոթոն կինը ներս մտաւ արտասուալից: Այդ օրն իսկ Բարիզ հասնելով՝ պաշտօն դտնող գրասենեակ մը գացած էր, իր ժանն բարեկամուհիին քընակարանը հասկնալու: Իրեն տրուած նշանաթիւը, ուր Մոնսօ փողոցին մէջ 96 թիւ բնակարանը նշանակուած էր, 90 կարդացած էր, ասկէ առաջ եկած էր խնդալ չարիքը:

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԸՆՏԱՆԻՔ ՄԸ

Անհեղի ոճիր մը Այժերիոյ մէջ.— Ամբողջ ընտանիք մը խողխողուած.— Զարագործները անյայտ մնացած:

Սէյ-Մորի համայնքէն (Այժերիա) եօթը քիլոմէթր հեռու հաստատուած տգարակի մը մէջ ահռելի ոճիր մը գործուեր է, որուն վրայ քիչ մանրամասնութիւններ կը հաղորդուին: Այդ տգարակը կը չանգգործուէր Ռիւտիս անուն ընտանիքին կողմէ, բաղկացած հօրմէ մը, մօրէ մը, եւ հինգ ու երկու տարու տղայէ: Պ. Ռիւտիս, որ վաճառականի խանութ մըն ալ կը բանեցնէր, ուրկէ իրենց պէտքը կը հայթայթէին տգարակապանները ու տեղացիները, կարգ մը գնումներ ըրած էր անցեալ հինգշաբթի: Իրիկուան տիկին Ռիւտիս, որ մայր ըլլալու վիճակին մէջ կը գտնուէր, իր տղոց հետ պառկելու գացած էր: Ամուսինը առանձին մնացած էր վաճառատան մէջ: Այդ պահուն չարագործները տգարակ մտան, մեր առարկաներ գնելու պատրուակով, եւ օգուտ քաղելով այն վայրկեանէն երբ Ռիւտիս ուղած բաներին կը հնար, վրան յարձակեցան եւ սպաննեցին: Աւազակները յետոյ այն սենեակը մտան, ուր պառկած էին երկու տղաք եւ մայրերնին. խեղդեցին այս վերջինը ու ամէնքն ալ փոքր տղան: Յետոյ կրակ տուին անկողիններուն, իրենց ոճրագործութեանց հետքը ծածկելու համար: Անդրանիկ տղան չորագործներուն հանած աղմուկէն արթնանալով՝ արթնամտութիւնը ունեցած էր անտուկի մը մէջ պահուրտելու: Այսպէս կիսամեռ վիճակի մատնուած, հանդիսատես եղաւ մօրը ու եղբօրը սպանութեան: Աւազակներուն մեկնումէն յետոյ փոքր տղան իմաց տուաւ իրողութիւնը: Այս արիւնալի ոճրագործութեան հեղինակները գտնելու համար եղած բոլոր հետաքննութիւնները ապարդիւն եղած են մինչեւ հիմա:

ՎԵՐԵԼԻՐԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ

Շահեկան վիճակագրութիւն մը.— Բարձր լեռներու վերեւը.— Մարդկային զոհեր:

Ամառուան եղանակին Զուիցերիոյ, Գերմանիոյ, Իտալիոյ ու Թիրոլի լերանց վրայ պատահած արկածներու մասին պատրաստուած վիճակագրութիւն մը կը հաստատէ թէ այս տարուան ամառը աղետալի եղած է վերելքի սիրահարներուն: Այդ վիճակագրութիւնը ոտ վերջերս Պէրլինի մէջ հրատարակուած է, կ'ըսէ թէ յունուարէն մինչեւ սեպտեմբերի վերջը երեք հարիւր ծանր արկածներ պատահած են Ալպերանց վրայ եւ թէ ատոնց մեծ մասը առաջ եկած է զբօսաշրջիկներու անխոհեմութենէն: Անցեալ տարուան նոյն ժամանակամիջոցին արկածներուն թիւն էր 258: Հարիւր երեսունվեց հոգի մեռած են կայծակէ, ձիւնակոյտի տակ մնալէ, ձիւնով ծածկուած փոսերու մէջ իյնալէ եւ կամ սառելէ: Տասը զբօսաշրջիկներ բոլորովին անհետացած են:

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Իւլիի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ դատական նախարարութեան բժիշկ Լէոն էֆ.ի եւ քաղաքապետութեան առաջին քենիշ Օսման էֆ.ի: Սանիէի ատիճան՝ արքունի կալուածներու քենիշներէն Լուտա պէյի:

—Ատանայի նահանգին Ի՛ Ի գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Բրուսայի գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախկին նախագահ Մէհմէտ Պէյիր էֆ.:

—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Տրապիզոնի նահանգին թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Իսրահիմ Զէքի էֆ.ի: Զորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ ատաղձներու մարտաւան առաջին քարտուղար Ֆոտիգ էֆ.ի: Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Օրթա Զէյմէի կապերտի գործարանին տնօրէն Ապտուլլան էֆ.ի: Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Զինու իպտիմներու երեւելիներէն Պէհչատան էֆ.ի:

—Առաջին կարգի Շէֆգաթ թնդանօթարանի վերատեսչութեան արձանագրութեանց դիւանին տնօրէն Ռիֆաթ պէյի եւ թնդանօթարանի զինուորական ատաղձին նախագահ Սաֆտ փաշայի ու դերձարարագան Հագեբ փաշայի կենդրոնական Հագեբ փաշայի կենդրոնն: Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ վերոյիշեալ Ռիֆաթ պէյի աղջկան:

—Լիւգաթի չքաւորամ Զինու երեւելիներէն Մէհմէտ Մասում էֆ.ի:

—Արշեսոտի չքաւորամ Օրթա Զէյմէի կապերտի գործարանին կապերտի վարպետ Խատիէ, ձեվվեր ու Լամա հանդերու, նկարիչ Սաֆի ու Համամի էֆ.ներու եւ ներկի վարպետ Եարկի ու Իսմայիլ էֆ.ներու:

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Ս. Պապը Ս. Գրիգոր պատուանշանին հինգերորդ կարգը տուաւ Հայ-Հռոմէականներուն Պատրիարքարանին քարտուղարներէն Սերովբէ Եէրնան էֆ.ի: Կայս. Իրատ մը արտօնեց այդ պատուանշանին ընդունելութիւնը եւ գործածութիւնը:

ԻՏԱԼԻՈՅ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց անոր, Վիքթոր Էմմանուել թագաւորն ալ հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց:

—Իտալիոյ դեսպանատան մէջ, երկի, շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան Վիքթոր Էմմանուել թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ:

—Օսմ. պահականաւը որ դրօներով զարդարուած էր, կէս օրին թնդանօթ արձակեց:

—Դեսպանատանց բոլոր պահականաւերը եւ իտալական շաքենաւերը, երկի, դրօշներով զարդարուած էին:

—Վեհ. Սուլթանին կողմէ կայս. ծանանական ապայակոյտին հրամանատար Շաքիր փաշա ու արտաղաւոր Իպրահիմ պէյ եւ Բ. Դրան կողմէ ալ Մեծ-Եպարքոսին ու տարաքին գործոց նախարարին Թարգմանները, երկի, իտալական դեսպանատունը երթալով այցելութիւն տուին դեսպան տի Մալասբինա մարքիզին:

—Երկի գիշեր դեսպանատան մէջ 25 հոգինոց սեղան մը տրուեցաւ: Յետոյ Սուլթան Օբէրոյտի սրահին մէջ նուագահանդէս մը տեղի ունեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնեաները եւ կ. Պոլսոյ իտալական գաղթականութեան երեւելիները՝ ընտանիքով:

—Արտաքին գործոց խորհրդական Նաում փաշա եւ քաղաքական դիւանին անդրէն Նեսուսֆ Ֆրանքօ պէյ Իտալիոյ դեսպանատունը երթալով, իրենց այցեստաները թողուցին:

—Բոլոր դեսպանները, երկի իրիկուն, Իտալիոյ դե

ԿԱՑՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ քաղաքային պաշտօնեաներու յանձնժողովին քարտուղարներէն Եսայուֆ Ձէմիլ պէյի կինը երեք օրէ ի վեր կը տառապի ծննդաբերութեան սաստիկ ցաւերով, հրամայեց որ տօքտ. Իպրահիմ փաշա ու Էօմէր Աթա փաշա հարկ եղածը ընեն՝ այդ կինը ազատելու համար։ Կայս. Իրատէն գործադրուելով այդ կինը աղջիկ զաւակ մը ծնաւ եւ մայրը ու նորածինը ազատուեցան։ Ամբողջ ընտանիքը բարեմաղթութիւններ ընդունեցաւ Վեհ. Սուլթանին համար։

ԳԱԼԱԹԷՕՑԻ կամուրջը որուն վրայ երկուշաբթի օրուընէ ի վեր անցուղարձը դադրած էր՝ անգլիական շոգենաւին ընդհարումին հետեւանքով, նորոգուեցաւ եւ անցուղարձը երէկ ժամ 8ին վերսկսաւ։ Նորոգուած տեղը 40 կանգուն երկայնութիւն եւ 50 կանգուն լայնութիւն ունի։

—Ծովային նախարարութիւնը կայս. Պալատան տեղեկագիր մը մատոյց թէ Գալաթէօյի կամուրջին նորոգութիւնը աւարտած եւ անցուղարձը վերսկսած է։ Կայս. Պալատան առաջին քարտուղարը նոյն նախարարութեան հաղորդեց կայս. բարձր գոհունակութիւնը՝ այն արագութեան համար որով կատարուեցաւ կամուրջին նորոգութիւնը։

—Երէկ տակաւին կառքերուն արտօնութիւն չէր տրուեր կամուրջէն անցնելու։

—Ինչպէս ծանուցուեցաւ, ծովային նախարարութիւնը վնասի հատուցում պահանջեց ընդհարումը կատարող Քալտի շոգենաւին պատկանած Ընկերութենէն։ Մոնիդեօ կ'իմանայ թէ նոյն շոգենաւին նաւապետը ծովային նախարարութենէն հատուցում կը պահանջէ՝ իր շոգենաւին կրած վնասներուն համար՝ կամուրջին ընդհարելուն հետեւանքով։

ՆՈՐ ԿԱՄՈՒՐՋ.—Երէկ կարգ մը նոր տեղեկութիւններ հաղորդուեցան Գալաթէօյի կամուրջին տեղ շինուելիք նոր կամուրջին նկատմամբ։ Իգտամի մէջ այդ մասին հետեւեալը կը կարդանք։

«Մանուցուեցաւ թէ Գալաթէօյի կամուրջին տեղ նոր մը շինելու խնդրոյն վերաբերեալ գործութիւնները ու ծրագիրները նորէն ծովային նախարարութեան ղրկուած են՝ կրկին անգամ քննուելու համար։ Արդ, ծովային Խորհուրդին կողմէ կատարուած խորհրդակցութեան հետեւանքով, որոնց ներկայ գտնուեցան առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մասնագէտ խորհրդական Այրվիչէն էֆ. եւ արհեստներու արտնորէն Խալուսի պէյ, որոշուեցաւ թէ Գալաթէօյի կամուրջը փոխանակ ենթադրութիւններու վրայ պատրաստուած ծրագիրներու համաձայն շինելու, աւելի լաւ է որ նախապէս ծրագիր մը պատրաստուի՝ շինուելիք եղանակին նկատմամբ եւ ըստ այնմ նուազագոյն կատարուելով շինութիւնը յանձնուի ներկայանալիք յանձնաժողովին։ Եւ այս ծովային նախարարութիւնը հարկ եղած տեղեկութիւնները հաղորդէ այդ յանձնաժողովին։ Այս որոշումը մատուցուեցաւ Բ. Դրան։ Հետեւաբար տեղական մամուլին կողմէ կամուրջին շինութեան մասին հաղորդուած տեղեկութիւնները կանխահաս են, վասն զի տակաւին ծրագիր մը որոշուած չէ։»

ՊԱՇՏՕՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ. — Մալիւմաթ կ'իմանայ թէ կայս. Իրատէի մը համաձայն, Ամասիոյ գաւառին ոստիկան-զինուորներուն հաղարապետ Զիեա պէյ պաշտօնակ եղած է եւ Տրապիզոնի նահանգը պիտի բնակի։ Անոր յաջորդած է Մարաշի գաւառին ոստիկան-զինուորներուն հազարապետ Ապտուլլահ էֆ։ Մալիւմաթ կը ծանուցանէ նաեւ թէ նոյն գաւառին ոստիկանութեան գոմիսէր Սաատէտտին էֆ. ալ պաշտօնակ եղած է։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութեան պաշտօնարանի վրայ հինգ անձնակներ ալ պիտի աւելցուին։

ՕՍՄ. ՀԱՆԲԱՑԻՆ ՊԱՐՏՔԸ.—Պէրլին, Վիէննայի, Բարիզի, Լոնտոնի ու Պրիւսէլի օսմ. դեսպանատնց գրուած էր հարկ եղած ձեռնարկը ընել՝ միացեալ պարտքի նոր արժեթուղթերը՝ սակարաններուն մէջ ընդունել տալու համար։ Դերմանիոյ դրոշմաթուղթի վարչութիւնը, Պէրլինի օսմ. դեսպանատան դիմումին վրայ, որոշեր է թէ այդ նոր արժեթուղթերուն վրայ հարկ չկայ նորէն դրոշմաթուղթ փակցնել՝ այլոյն թէ հին արժեթուղթերուն վրայի դրոշմաթուղթերը նորերուն համար ալ ընդունելի են։

ՄՈԼԹՐԻ. մարզարան-մարտնաւէրն մէջ, երէկ գիշեր, հոգեկրոթ մը տրուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Գերմանիոյ դեսպանը, դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնեաները, Լորեիզ պահակաւորին հրամանատարը ու սպաները, Թեւթոնիայի նախագահը եւ գերման գաղթականութեան երեւելիներէն մանք։

—Նաւային ուսանողներէն եօթանասուն հոգի, երէկ, այցելեցին Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ թրամուէյներուն խառն հասոյթը 1903 յունուար 1էն մինչեւ սեպ. 15 ընդհանուր նուազում մը ցոյց կուտայ բոլոր գիծերուն վրայ։ 48,928 ոսկի եղած է, մինչդեռ անցեալ տարուան նոյն ժամանակամիջոցին 50,591 ոսկի էր։ Շիշլիի գիծին հասոյթն է 25,492, անցեալ տարի 25,625 էր։ Պէյիքթաշի գիծ՝ 12,226, անցեալ տարի՝ 12,870։ Պոլսոյ գիծ՝ 11,209, անցեալ տարի 12,096։ Մոնիդեօ այդ առթիւ կ'ըսէ.—«Այդ նուազումին պատճառը պէտք է փնտռել անցեալ տարուան դեկտեմբերին պատահած իրողութեանց մէջ, երբ վէճ մը ծագեցաւ քաղաքապետութեան եւ Թրամուէյի Ընկերութեան միջեւ՝ ճամբաներու վրայ դիզուած ձիւնը հաւաքելու մասին զոր ընելու պարտաւոր է նոյն ընկերութիւնը՝ իր յանձնառութեան տեսակին տրամադրութեանց համաձայն, թէեւ անոր միւս աւելի կարեւոր տրամադրութիւններն ալ չի յարգեր։ Կը լսուի թէ այդ թուականներն Ընկերութիւնը—որ Պրիւսէլի վարչական Խորհուրդին կողմէ քանի անգամներ եղած յանձնարարութեանց հակառակ միշտ իր ուղղին պէս գործած է—մոռնալով իր բաժնեէրերուն եւ ժողովրդեան շահերը, երեք օր կառքերու երթեւեկութիւններ դադրեցուց իր երեք գիծերուն վրայ։ Այդ որոշման խոհակնութիւնը, ինչպէս յայտնի է, ուներցաւ իր անխուսափելի արդիւնքները։ Բաժնեէրերը չեն մոռցած այդ փոքր անակնկալը որ տնչալա իր արդիւնքը պիտի ունենայ յառաջիկայ ընդհանուր ժողովին մէջ։»

ԻՄՐԷՆԷՅԻ գաւառակին նախնական դատարանին անդամ անուանուեցաւ փաստաբան Կարապետ էֆ.։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանատան առաջին թարգման տօքտ. Կիպ, երեքշաբթի օրը, այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պարիարքին։

ԱՆԱՏՈԼԻի երիտասարդի Ընկերութեան 43րդ. շաբթուան հասոյթները սապէս եղած են՝ իւրաքանչիւր քիլոմէթրի հաշուով.—Հայատար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (587 քիլոմէթր) 14,908 ֆր. անցեալ տարիէն 789 պակաս եւ միւս շաբաթներէն ալ 3,843։ Իսկիշէհիր-Գոնեայի գիծ (445 քիլոմէթր) 5042 ֆր. անցեալ տարիէն 3 323 պակաս եւ միւս շաբաթներէն ալ 1738։

ՄԷՍԱԺԸՐԻի Ընկերութիւնը նոր շոգենաւ մը գնեց Գոսիոր անուն որ 4000 թոնս տարողութիւն ունի, 106 մէթր երկայնութիւն եւ 12 մէթր լայնութիւն։

ԸՆԾԻԿ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԸ.— Յունաց Պարիարքարանը թագրիր մը ուղղելով ներքին գործոց նախարարութեան, յայտնած էր թէ լուսական եկեղեցի մը եւ կամ Յոյնի մը տան դռնէն գտնուած ընկեցիկ մանուկները՝ երբ անոնց Յոյն ըլլալը հաստատուղ թուղթ մը ալ կը գտնուի վրանին, պէտք է մեծցուին լուսական եկեղեցիին կողմէ, որով այլեւս պէտք չըլլար Համազգային Անկելանոց դրկելու, ինչպէս որոշուած էր վերերս։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը այս մասին պէտք եղած հրահանգները տուած է քաղաքապետութեան եւ Համազգային Անկելանոցի տնօրէնութեան։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.— Աղեքսանդրիոյ մէջ, առջի օրը, ժանտախտէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

—Սուրիական Տրիպոլոյ, Հայէպի ու Պէյրութի քաղաքներուն մէջ հանրային առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Անտիոքի գաւառակին մէջ Բէյէրթնը Դապա Ալի անունն ուղղակի մը, որ քանի անգամներ ձերբակալուելով բանէն փախած էր, վիրաւորեր է զինքը ձերբակալել ուզող ոստիկան-զինուորի տասնապետ Ահմէտ, սակայն ձերբակալուեր է։ Նոյն տեղերէն Սիւլէյման անուն ուրիշ մը ալ ձերբակալուեր է։

—Այնտէպի նահանգին մէջ Էօսէմիլի շրջակայքը ասպատակող Զաքարիաղլոյը Մէհմէտ իր չորս ընկերներով անձնատուր եղեր է տեղական կառավարութեան։

ՍԵՐՊԻՈՅ դեսպանատունը խնդրեց Բ. Դուռնէն երկարել պայմանաժամը Թուրքիոյ եւ Սերպիոյ միջեւ կնքուած առեւտրական դաշնադրութեան որուն պայմանաժամը կ'աւարտի չաբաթ օր՝ նոյեմ. 1, վասնզի նոր դաշնադրութեան վաւերացեալ պատճէնը սերպիական նոր դեսպան Պ. Սիմիչ պիտի բերէ քանի մը օրէն։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Անատոլի նահանգաց մէջ երեսուն չափ մասնաճիւղեր հաստատեց, կարգելով հարկ եղած պաշտօնեաները։

ՅՈՒՐՏԷՆ ՍԱՌԱՆ.—Մարաշի Սէքսէնէր Թաղէն 28 տարեկան Աբեալ ու 12 տարեկան Գարաօղլու անուն անձերը, սեպտ. 29ին, կաֆարը գիւղի այգիէն փայտ փոխադրելու պատուն, փոթորիկի բռնուեր ու ցուրտին ասատկութենէ մեռեր են։

ԱՐԿԱԾ ՄԸ. — Երէկ տակաւիր Սայիտ Սիրքէճիէն վերադառնալու պատուն առագաստ պարզած մավնուն մը ղարնուեցաւ մակոյկին։ Սայիտ չատ աշխատեցաւ, բայց չկրցաւ ընդհարումին առաջքը առնել։ Նոյն պահուն ալ ձեռքը մավնուային ու մակոյկին մէջտեղը մնաց եւ դատակէն կորուեցաւ։ Սայիտ մտած մակոյկին մէջ ինկաւ։ Զորս կողմէ օգնութեան փութալով Սայիտը ցամաք հանեցին եւ հիւանդանոց ղրկեցին։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՄԻԱՑՈՒՄ

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒՄ

Օսմ. փոխանակ արժեթուղթերու փոխանակումը, միացեալ առժամեայ արժեթուղթերու հետ, տեղի պիտի ունենայ կիրակի ու տօն օրերէ եւ ուրբաթէ զատ ամէն օր ժամ 10էն 3 (Լ. Ե.) Ղալաթիոյ մէջ Օսմ. Պանքային արժեթուղթերու ճիւղին մէջ, ուր ներկայացողներուն տրամադրութեանը տակ պիտի ըլլան պրոմոսներ՝ փոխանակուելիք արժեթուղթերու թիւերուն արձանագրութեանը համար։ Նաեւ վիճակացոյցեր։ Պանքային պաշտօնեաները պիտի կատարեն պարտքային պարտատոմսերու թիւերը եւայլն, եթէ ներկայացողը կարող չըլլայ։ Պրոմոսները եւայլն պէտք է ստորագրուին ներկայացնողին կողմէ, նշանակելով անուն, հասցէ ու ներկայացման թուականը։ Պրոմոսները կրկին օրինակ պիտի պատրաստուին եւ ամենայն ճշդութեամբ։ Անընթեռնելի կամ աւրուած թիւեր պարունակող պրոմոսները պիտի մերժուին։ Որպէսզի հեռաւոր ոչ-փոխանակելի դրամագլուխին մէկ ստորագրանումին համար կոտորակաւոր արժեթուղթ պիտի չտրուի, արժեթուղթին տէրը նոյն վիճակացոյցին վրայ պիտի նշանակէ թէ կ'ուզէ կոտորակին տեղ դրամ ստանալ, թէ զայն դրամով ամբողջացնել, առժամեայ արժեթուղթ մը ստանալու համար։ Այդ կերպով վճարուած կամ ամբողջացած արժեթուղթի կոտորակներուն դինը պիտի սահմանուի՝ արժեթուղթերուն յանձնուած արը։ Վճարումը պիտի կատարուի՝ առժամեայ արժեթուղթերը յանձնուելու պահուն։ Հին արժեթուղթերը երբ թուական պրարտներով եւ վիճակացոյցի բեռ յանձնուին, Պանքան անուանական ընկալագիր մը պիտի տայ՝ զոր ներկայացնողը պարտաւոր է օրինաւոր կերպով ստորագրելով վերադարձնել՝ ստանալու Միացեալ Պարտքի առժամեայ արժեթուղթերը, եւ եթէ հարկ ըլլայ, արժեթուղթերու կոտորակներուն փոխարժէքը։ Առժամեայ արժեթուղթերը կամ ամբողջ դումարը պիտի ներկայացնեն եւ կամ հինգ մասի բաժնուած պիտի ըլլան։ Յառաջիկային առանց ծախքի պիտի փոխանակուին նոյն ձեւով վերջնական արժեթուղթերու հետ։ Ընկալագիրը ցոյց պիտի տայ այն պայմանաժամը, որու միջոցին Պանքան ճշդման գործողութիւնը պիտի կատարէ։ այդ պայմանաժամը կարելի եղածին չափ կարճ պիտի ըլլայ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ այս առաւօտ հոգեհանդիսաւ կատարուեցաւ հոգելոյս Տ. Ներսէս Պատրիարքի մահուան տարելիցին առթիւ։

—Տարսոնէն կը գրեն մեզ հետեւեալ. 22 թուականով թէ Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը հոն այցելած պահուն խոստացած ըլլալով մէրսինի հոգեւոր հովիւ Տ. Խորէն Վրդ. զրկել՝ հոգ տանելու համար անոնց եկեղեցական ու դպրոցական գործերուն, Ն. Ամենապատուութիւնը այս անգամ Մէրսինէն Ատանա վերադարձին՝ Տ. Խորէն Վրդ. ալ Տարսոն երթալով, Թաղ. Խորհուրդի ընտրութիւն կատարել տուեր է եւ ընտրուեր են Տեարք՝ Գերվրէ Նազարեան, Սմբատ Դուլամեան, Լեւոն Փիլոճեան, Յարութիւն Սթամպուլեան, Սարգիս Դանձապետեան, Սեդրաք Կէօզէրեան եւ Գրիգոր Պալեան։ Տ. Խորէն Վրդ. լաւ տպաւորութիւն մը թողուցեր է Տարսոնի մէջ եւ նորակազմ Թաղ. Խորհուրդին յանձներ է եկեղեցւոյ բարեզարդութեան եւ մանկապարտէզի կանոնաւորութեան հոգը։

—Սոֆիայէ գրուած է Պատրիարքարան որ նորընտիր Առաջնորդը պաշտօնատեղին փութացնելու պէտք կայ եւ այս նպատակաւ հարկ եղած կարգադրութեանց վրայ կը խորհի արդէն։ Տեղական իշխանութիւնը՝ ինչպէս ասկէ առաջ ալ գրուեցաւ՝ օտար հոգեւոր պետերու նման Հայոց Առաջնորդին ալ տարեվճար մը ընել խոստացած է՝ ծախսը փոխարէն, սակայն Առաջնորդը մինչեւ մէկ ամիս այս նպատակաւ հարկ եղած դիմումը պէտք է ընէ, կ'ըսեն. 1904 տարւոյ պիտճէին մէջ սահմանեալ գումարը նշանակելու համար, ապա թէ ոչ յաջորդ տարուան կը մնայ։ Այս ընարութեան տեղեկագիրը նկատողութեան պիտի առնուի Խան Ժողովոյ յառաջիկայ նիստին մէջ։

—Արմաչէ կը տեղեկացնեն թէ Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, անցեալ ուրբաթ օր Դպրեվանքի փոխ վանայր Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դ. կարգի Օսմանիէ եւ Մէճիտիէ պատուանշանները կախած եւ իր հետ ունենալով վարդապետներ, կառավարական պաշտօնատուները գացեր է իր շնորհաւորութիւնները եւ բարեմաղթութիւնները յայտնելու։ Դպրեվանքի Թուրքերէն լեզուի ուսուցիչ Մտեփան էֆ. Թապաքեան Թուրքերէն բանախօսութիւն մը արտասաներ է եւ Նարեկեան վարժարանի աշակերտները Վեհ. Կայսեր ձօնեալ երգեր երգեր են։ Դիրերը լուսավառութիւն եղեր է Դպրեվանքին մէջ։

—Երուսաղէմի միաբաններէն Տ. Սեբոլէ Վ. Սամուէլեան, որ Դամասկոսի տեսչութեան պաշտօնը վարեց եւ վերջերս ալ ընարելի առաջարկուեցաւ Պաղեստինի փոխանորդութեան, երկարիւրած է «Մրագիր կենաց» անունով բարոյական խրատներու եւ տեսութիւններու օգտակար հաւաքածոյ մը, օգտուելով նաեւ օտար հեղինակներէ։

—Իզմիրի աղգայիններէն Ղուկաս էֆ. Վարպետեան, որ ծանօթ է իր գրուածքներովը, մայրաքաղաքս հասաւ այս առաւօտ։

—Խաղիւղի Դալգիչեան Բրբանոցին խնամակալուհիները պաշտան կանգնելով այդ հաստատութեան սանուհիներէն Օր. Զարուհի Գրիգորեանի, որ պիտի ամուսնանայ հանգուցեալ Սրանուհի Մայրապետի եղբօրորդւոյն հետ, վայելուչ օժիտ մը պատրաստած են։ Պատկի տարբերութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ երկուշաբթի, Որբանոցի մատրան մէջ, կընքահայրութեամբ Տիրայր Վրդ.։ Որբանոցին հաստատութենէն ի վեր՝ աւանդական դարձած բարի սովորութիւն մըն է սանուհիներուն ամուսնութեան հոգածուելը, զոր տրդի խնամակալուհիները կը շարունակեն մայրական գուրգուրանքով մը։

—Ինչպէս յայտնի է, Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին խնամակալուհիները մանաւորապէս այժ տուին պատսպարելոց ձերմակեղէններու եւ որբանոցի սանուհիներուն շրջազգեստներու պատրաստութեան։ Գոհունակութեամբ կ'իմանանք թէ Բերայի Արուեստանոցին սանուհիներն ալ անձնուիրաբար կարեւոր բաժին մը ստանձնած են շրջազգեստներու պատրաստութեան գործին մէջ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՆ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԲԼ)

ՊԷՐԼԻՆ, 11 Նոյեմ.—Վիլհէլմ կայսեր առողջական վիճակին վրայ այս առաւօտ հրատարակուած բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ երէկուան պատոյը լաւ արդիւնք ունեցած է։ Խափոդին մէջի վերքը որ հեղձեցնել կը պատրաստուի, լաւ վիճակ մը ունի։

ԱԹԷՆՔ.— Այսօր հրատարակուեցաւ արքայական հրամանագիր մը, որով Երեսփ. Ժողովին նիստը քառասուն օր կը յետաձգուի։ Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ այդ յետաձգման պիտի յաջորդէ լուծումը։

ՀՌՈՄ. — Իտալիոյ թագաւորը ու թագուհին, յառաջիկայ կիրակի, Անգլիա պիտի ուղեւորին։

ԲԷՆԹԱ. — Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովը շարունակեց նախարարական ծրագրին վիճաբանութիւնները։ Երկու ատենաբաններ խօսեցան. ատոնց մէջը՝ Պ. Հոէգ թէեւ որ եւ է կուսակցութեան չի պատկանիր, սակայն ըսածներէն յայտնի եղաւ որ վիճաբանութիւնները խանգարելու կուսակից է։

(ԱԺԱՆՆ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

Հռոմ, 11 Նոյ. — Պ. Ձիոլիթի յայտարարեց իր բարեկամներէն մէկ քանիին թէ Երեսփ. Ժողովին ընկերվարական կուսակցութիւնը, ինչպէս մտադրութիւն յայտնած է, եթէ վիճաբանութիւնները խափանէ, հրաժարական պիտի տայ։

ԲԷՆԹԱ.— Թիցա կոմսը ծանոյց նախարարաց Խորհուրդին թէ ծրագիրներ կը պատրաստէ՝ Երեսփ. Ժողովին մէջ մասքանելու ընդդիմադիր կուսակցութեան մեքենայութեանց՝ վիճաբանութիւնները խոչընդոտելու համար։

ԲԱՐԻԶ.— Սէն-Տոմինիքէն առնուած հեռագիրներու նայելով կացութիւնը չատ ծանր է։

ԹՐԻՍՄԷԼ.— Շուէյտի Օսքար թագաւորը փետրուարին Ապածիա պիտի երթայ։ Հոն պիտի հանդիպի Սաքսոնիոյ թագաւորին, Ռումանիոյ թագաւորին ու թագուհիին եւ Ֆրանց Եսէֆ կայսեր։

ՏՈՄՈ Տ'ՕՍՈՒԼԱ.—Առատ ձիւն կը տեղայ։ Սէմպլոնի մէջ երկու մէթր բարձրութեան հասած է։ Երթեւեկութիւնները դադրած են։

ԲԵՌԵՐՍԲՈՒՐԳ.—Կը ծանուցուի թէ Մաքսիմիլէ կոմսը մօտերս դեսպանական պաշտօնի մը պիտի կոչուի եւ թէ իրեւ դատական նախարար անոր պիտի յաջորդէ պետական Խորհուրդին անդամ Պ. Բլոքոնով։

ԲԱՐԻԶ. — Ֆրանսական կառավարութիւնը պաշտօնապէս ճանչցաւ Բանամայի նորահաստատ կառավարութիւնը։

—Վաղը նախարարաց տրտասուլը Խորհուրդ մը պիտի գումարուի Պ. Լուպէի նախագահութեամբ, ուսուցման աղատութեան մասին Մերկոյսին մէջ ծագած դժուարութիւններու մասին խորհրդակցելու համար։

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ

Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարութիւնը սա յայտարարութիւնը ըրաւ.

«Ռուզվէլթի նախագահին ընթացքը ոչ միայն կատարելապէս համաձայն է արդարութեան սկզբունքներու եւ Մ. Նահանգաց քաղաքականութեան նախընթաց լաւագոյն օրինակներուն, այլ նաեւ գործելու միակ եղանակն է որ կը համապատասխանէ դաշնադրութիւններէ առաջ եկած պարտականութեանց եւ իրաւունքներու։»

Պ. Հէյ կը յիշէ 1846ի դաշնադրութիւնը, որով Նոր-Կրենատայի այդ գիշերուութիւնը որ 1856ին այնքան կարեւոր էր Մ. Նահանգաց համար, այսօր աւելի կարեւոր է՝ Փիլիպպինեանց ու Հավայի կղզիներուն տիրացած ըլլալնուն համար։ Մ. Նահանգաց իրաւունքը կորսուած չէ եւ միշտ հաստատած է։ Ռուզվէլթի նախագահին ընթացքը որդիանք է նախընթաց պարագաներու եւ սկզբունքներու։ Մ. Նահանգները պարտաւոր են պահպանել Բանամայի պարանցին անցքին ազատութիւնը. նաեւ արգիլել այն ընդհարումները որոնք կրնան խոչընդոտ ըլլալ այդ երթեւեկութեանց։ Հետեւաբար կառավարութիւնը հաստատուածին պէս պարտաւոր էին դայն ճանչնալ։ Պ. Հէյ կը յարէ.

«Ռուզվէլթ նախագահը, բարեկամական յարաբերութեանց յենլով, խորհուրդ տուաւ խաղաղաբեր կարգադրութիւն մը ընելու եւ, քաղաքակրթութեան շահուն համար, ծանոյց աշխարհի թէ Մ. Նահանգները պիտի արգիլեն Բանամայի մէջ ծագելիք ներքին կռիւները։ Ներկայ տագնապին մէջ նախագահին անմիջական պարտքն էր պահպանել երթեւեկութեանց ազատութիւնը պարանցին մէջ, նոյն իսկ Բանամայի, Քոլումպիոյ, Մ. Նահանգաց եւ վերջապէս ամբողջ աշխարհի վնասակարութեան շահուն համար։»

—Մ. Նահանգաց Նաւվիլ թնդանոթակիրը Բոլոնէն Բարթօպէլօ գնաց՝ Թող չալու որ քոլոմպիական զինուորներ ցամաք ելլեն։ Տիխի ալ Պոքասէլ-Թոնոնա պիտի երթայ նոյն նպատակով։

—Ուալինկթընի քաղաքական կարգ մը շրջանակներու մէջ կը վախցուի թէ պատերազմ ծագի Գոլոմպիոյ հետ։ Տօքթ. Թոմաս Հէրրան, Ուալինկթընի քոլոմպիական դեսպանը, կը պարտաւորի մեկնելու։

—Բանամայի նոր կառավարութիւնը Զուլիցերիոյ ձեւին կը հետեւի։ Զորս ամիսէն ժողով մը պիտի կազմուի, վերջնական կառավարութիւն մը հաստատելու համար։

—Կեդրոնական ու հիւսիսային Ամերիկաներէն եւ Եւրոպայէն շնորհաւորութիւններ կը հասնին Բանամայ։

—Անգլիա խնդրեց Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց պաշտօնաթաղէն պաշտպանել Բանամա գտնուող բրիտանական հպատակներու շահերը։ Եւրոպական միւս ազգութիւններն ալ Անգլիոյ օրինակին պիտի հետեւին։

—Բոլոմպիա հանդիսաւոր բողոք մը կը պատրաստէ՝ Եւրոպական ու ամերիկեան բոլոր կառավարութեանց ուղղուելու համար։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Հռոմի լրագիրները, խօսելով ռուս դեսպան Պ. Նէլիտովի եւ կանցլերուն վրայ, կ'ըսեն թէ այդ մեկնումը գոհացում պիտի պատճառէ հանրային կարծիքին որ կը մեղադրէ զայն թէ պատճառեցած է Ռուսիոյ կայսեր Իտալիա կատարելիք ուղեւորութեան յետաձգուելուն։ Կ'ըսուի թէ Պ. Նէլիտով հինգ տարի Հռոմ կեցած ըլլալով տեղեակ էր կացութեան։

ԹՈՒՌԻՑԻԿՈՎ ՆԱՒ ՄԸ

Անգլիացի Պ. Բատի, անցեալ օր Բաւէէն Տուվը ժամանեց նաւակով մը որ թուրքերով մը կը շարժէր։ Անցքը տեւեց տասներեք ժամ։ Պ. Բատի կ'ըսէ թէ այդ դրութիւնը օգտակար կերպով պիտի կընայ գործադրուիլ թէ՝ առեւտրական եւ թէ պատերազմական նաւերու համար։ Պ. Բատի երբ Տուվը ցամաք ելաւ, խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ բազմաթիւ հեռաքրքիրներու կողմէ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 29 Հոկտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	35	15 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	35	17 1/2
Ամէնէն վար գին	»	35	15 1/2
Բուսմէլիի Երկաթուղի զոց.	ֆր.	126	37
Ամէնէն բարձր գին	»	127	25
Ամէնէն վար գին	»	126	37
ԲԱՑՈՒՄ 30 Հոկտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Գ.	35	15
Բուսմէլիի Երկաթուղի	ֆր.	126	12
Շիրքէթի Թալրէ		20	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէմի		—	—
Օսմ. Գանցա		—	—
Ցուն կան պանքա		436	—
Տէրթօզ		257	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	50
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	02
» ժուիսանս		1	50
» պարտաթուղթ		493	—
Թարափ Դ. Պոլսոյ		497	—
Թրանսվալ		98	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		265	25
ավրիում		72	—
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	75
« պարտաթուղթ «		511	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ընդ.	—	—
» » » չէք	»	158	35
Բարիզ » »	ֆր.	22	10
» » » չէք	»	—	—
Պերլին անտոկոս չէք	մարք	18	77
Վիէննա չէք	ֆիորր.	21	99
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԸՆԹԱՑՔԸ			
Ֆրանսնոց	Ընդ.	87	01
Անգլիական ոսկի	»	169	28
Շօլ Եմբրիոլ	»	83	31
Գրիմիզ	»	51	07
Մէճիտիէ ազատ	»	107	29
Մէճիտիէ	»	—	—
Ռուպլի Ցրնչարաս	Օ. Ո.	2	66

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 Նոյեմբեր		
Ընդլիական Քոնսոլիտէ	87	69
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	60	37
» » » Դ. բաց.	22	50
» » » Դ. զոց.	22	37
Օսմանեան Պանքա	12	50
Դուլական 1890	—	—
Էկիպտական 5 %	42	50
» Մօնոբոլ	44	—
Հուլկարական 1888	92	25
Եմբրսիէն իւնիֆիէ	104	37
Օսմանիալ	104	50
Թրանսվալ	3	31
Այտին երկաթուղի	14	50
Փոխանակագիր	25	38 3/4
ԲԱՐԻԶ, 11 Նոյեմբեր		
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	98	20
Միացեալ պարտաթուղթ՝ բաց. Ընդ.	87	85
» զոց. »	87	87
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր. 590	—
Օսմանիէ	» —	—
Բուսմէլի երկաթուղի	» 140	50
Օսմ. Տաբաքոն	» 461	—
Օսմ. Ռէժի	» 379	—
Միջերկրական Թիւրք 4 %	» —	—
Քէնէ Լէոնէ	» 1129	—
Իտալական Ռանթ	» 102	75
Սպանիակ սն արտարին	» 90	35
Թրանսվալ	» 97	—
Զէր Լոնտոնի վրայ	» 25 190	
Դիսմանդեղ	» —	—
ՎԻԷՆՆԱ, 11 Նոյեմբեր		
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր. 239	70
Բուսմէլի երկաթուղի	» 150	—
Օսմ. Ռէժի	» 352	—
ՊԵՐԼԻՆ, 11 Նոյեմբեր		
Ռուպլը	ֆր. —	—
Բուսմէլի երկաթուղի	» 144	75
Ամստ. երկթ. պարտաթուղթ	» 103	—
Փխն. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	» 20	235
ՊՐԻՍԷԼ, 11 Նոյեմբեր		
Միացեալ պարտք	97	—
Բուսմէլի երկաթուղի	139	75

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԾՔ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԵԱՆԻ ԳԱՐԵԶՊԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԸ
(Ձէջ Զուլֆեանց գործ)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն։ Երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին։

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1904
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՍԵՊ

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483·42 ֆրանկ

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսուցասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն զայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինսաէթ խանի դէմը, Վայվոտա խան, Գալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՏԻՒԶԱՌԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ

ԼԱԲԹՕ-ՖՈՍՖԱԴ ՏԸ ՇՕՇՈՎ

VIN et SIROP de DUSART

Տիւզառի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաբթօ-ֆոսֆադ տը շօշով յոգնութեան ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրաթիւք տղոց սակաւնիրը կը չիտկէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և ուշացեալ տղոց։

Ցրտի կիսերը այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն վախեր և աւելի կորովի տղաք կը ծնին։

Լաբթօ-ֆոսֆադը ստնտուներուն կաթը կը շատցուցնէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ աճեման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութիւնամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիմիէն փողոց։ • A.

ՀԱՍԶՍՅՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԽՍ.ՑԾՂԱՆ ՀԱԳՈՐ ԷՔՐԷՄ

Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան չինծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հագգը Էքրէմ խայծղանը օսմ. ու օտար բժիշկներու գնահատմանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ ստամոքսի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայծղանի միւս ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հաղի, ցնդատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Դիմեն է հիմ դրուշ։ 17—80

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Գլասկոյի, Միջերկրականի եւ Սև Ծովի միջեւ բանող օգնաւք։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամմէզ	3000	Թիպա	2500
Անգիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյլոր	3000	Նուարթա	2250
Քեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարս	3000	Մէքենզ	2200
Օսմանլի	3000	Կասրրնի	1500
Մարիոնէս	2500	Կիւլէա	1500

Ցարու չոգենաւը, նաւապետ Նիլիկէն, ամսոյս դէպի 25ին Լիվրբուլէն հոս կը սպասուի ընդունուելու վաճառքով։

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՈՒԻԹՄԻ և ԸՆԿ
Ուէքսլ խան
ՀԷՆՍՈՆ ՄԱՍ և ԸՆԿ.
12Ա 21. Հէյմ Սգբէթ Լիվրբուլ

ՔԻՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանեն Լիվրբուլի եւ Արեւելեան միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18900	Սիլվանիա	8398
Սաքսոնիա	18900	Քանադիան	6841
Լուսանիա	12950	Վերլա	3329
Ֆամբանիա	12950	Բալտիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումբրիա	8128	Սիրիա	2835
Իթալիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէքսը	2181
Ուրանի	7269	Տէրպուրի	16 1
Դիմել առ		Հիմի և Սիգիի	

Jely et Seager

Մէյնանիշի խան, թիւ. 6, 7, 8. Գալաթա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 256

ՌԶ ՏՈՒՆ ՄԸ

Հիւանդութեանց դէմ ապահով է եթէ իր մէջը չիգտնուի շիշ մը

Ճիշերու վրայ ասոր ուշադրութիւն ընել պէտք է։

26

SCOTT'S EMULSION

(ԸՍԿՕԹԻ ԲԱՂԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆ)

Մորթախտ, պրօնշիտ, հազ, հարբուխ և բարակցաւ, և տղայոց անդամներու թուլութիւն, խոյլ (սրրաշա) և բոլոր արեան աղէտներու համար անգին դարման մըն է. Ընաջին անգամ առնուելով բժշկելու կ'ըսկսի և կը շարունակէ։ Յմեն տարի հազարաւոր տղայք մահուանէ ազատելու կը ծառայէ։ Հիւանդութիւններէ վերջը կորսուած զօրութիւնը կը վերականգէ, և աչքերու փայլունութիւնը նա կը բերէ և մարմնոյ կեանք կուտայ։ Դեղերու մէջ նոր հրաշք մըն է, և ուտելիքներու նկատմամբ ալ հրաշք մըն է։ Մինչտ վրան այս պատկերով վարդագոյն փաթեթի մը մէջ կը գտնուի։

Բոլոր դեղատներէն և դեղաշտարներէն իր ծախին։

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆԴՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին	ֆր.	191,964,570
Տարեկան հասոյթ ապահովագիններէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	»	32,467,172
Վճարումներ բանի վիճակներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերադարձումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն 1848էն ի վեր	»	426,499,043
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	»	52,981,500

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝

ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ

Մէյսանճրգ փողոց, Ալալէմի խան, Պոլիս, իսկ Գալաթիոյ մէջ՝ Ալեքսիսի խան. Մէյմէնէքլի խան, թիւ 8։

ԲԱԹՐԻՈԹԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.	ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ	1821 ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի	ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընդհանուր գործակալ՝ ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմի խան, Պոլիս 24—52

ՁՂԱՑԻՆ ԷՔ

ԿԱՐԻԱՑԷՐ, ՊԻՏԻ ԲԺՇԿՈՒԻՒ

Ամենէն շնչին պատճառով չատ ան գամ ղղային հիւանդութեան կ'ենթարկուի մարդ և եթէ կարեւորութիւն չտալով անփոյթ դառնուի ինքզինք դարմանել տալու, հիւանդութիւնը աստիճանաբար կը յաճախանայ և մինչև իսկ ապաքայ աւելակներուն կը փոխանցուի։ Լուսնոտները, և ուրիշ ղղային հիւանդութենէ տառապողներ, կամ այն է որ իրենց ծնողքէն ժառանգած են սակայն հիւանդութիւնն և կամ հիւանդութեան նոր սկսած առնն կարեւորութիւն չտալով ոտոր, իրենց այսօրուան դժբախտ վիճակին հասած են։

Ղղային հիւանդութեանց ամէն տեսակներն ալ չուտով կը բժշկուի, եթէ հիւանդը կանոնաւորաբար գործածէ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԳ ՏԸ ԲԻԷՐԼՕ անուն ալիւրահատակ դեղը։

Այս դեղը անմիջապէս կը հանդարտեցնէ ղղերն և ղղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը արագ և վերջնականապէս կը բժշկէ երկար ժամանակ կրնայ գոյ ծանուիլ առանց բնութեան կարգ անցնելու և ազդեցութիւնը կորսնցնելու։ Ան քունութիւնը, քնաշրջիկութիւնը. կէս գլխու ցաւը, ոդատանութիւնը, խեղդութիւնը, մոռացկոտութիւնը. խօսելու անկարողութիւնը, ցասկոտութիւնը, դիւրագրգռութիւնը, ղղային հոգը, սրտի բարախումը, մարելիքը, սրտդմսոր. մրդեաանչը. կանանց սովորական անկանոնութիւնը, դժուարաշարժութիւնն ու ղղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը ինչ բժշկուի ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԳ ՏԸ ԲԻԷՐԼՕ գործածելով։ Կեղծերէն զգուշացէք։ Կը նախընտրեն ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներու մէջ։

COMPAGNIE RUSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՂՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, ԲԵՂԵՐՍԲՈՒՐԳ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, եզկաթուղիի ու շոգեկառքի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցի խորտակուելէն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան գրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Եր-չխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութիւններ համար դիմել

Եր Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աղարեան խան, Վայվոտա, Գալաթիոյ գործակալութեան, Իսկի Կէօմրի կ'խան, Քարաքիւղ փողոց։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 524

ԻՆՃԻՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԵՒ ԸՆԿ.

ПРАВАВІН МАРКА ОРЕЛЪ ОРИГИНАЛЬНІЙ ОРЕЛЪ МОНОПОЛЪ

պատիւ ունին ծանուցանել իրենց յարգոյ յաճախորդաց թէ, վաճառատան բաղմազան տեսակներու վրայ այս տարի աւելցուցած են նաեւ առաջնակարգ լաստիկ կօշիկներու ճոխ մթերք մը, վերը ցուցուցած մարքայով, որ՝ տեսակի ապտուութեան, տոկունութեան եւ ամրութեան տեսակէտով անմրցելի է։

Կը ծախուի մրմիոյն մեծաքանակ, այսինքն մնուկով։

Դաւառներէն պայմաններու եւ դիներու մասին տեղեկութիւն ուզողները կրնան դիմել նամակով իրենց հասցէին

ԻՆՃԻՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Մարբուճնիլար, թիւ 4—6

21—25

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ԶՈՒԼՖԱՆ ԿԱՐԴԻՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՏ

Ընդմէջ Հալի և Գալաց եւ Սոնդերլանդի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Գոգս	1011	Մալմս	724	Բոզորիս	186
Ալէքս	3607	Գոնկս	2906	Դրսանս	1695	Մարինկս	2273	Սարթս	1113
Անտէլս	1541	Գորսս	895	Հիրս	775	Մարգլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսոսս	2271	Ցիսս	4311	Հիտալկս	1581	Միրսատ	3557	Միլիս	1193
Գասանս	1822	Ջամինս	937	Հինտս	3720	Միլս	1057	Մէրս	1200
Գորտինս	1264	Յուրս	2383	Հորատս	3606	Մոնտէվէլլս	1735	Թասս	1328
Գրալս	1076	Տրաս	1713	Հոմտէր	595	Մուրիլս	2419	Բ. Ուիլսն	1546
Գրիւն	841	Տիրամս	504	Իսկոս	2354	Նէրս	1083	Թորիս	3827
Գրէֆալ	4431	Էսրս	2464	Իտանս	5540	Օճիս	4100	Փոլէտս	1470
Դէյլս	1671	Էլտորտաս	1526	Գիլնս	1080	Ոնտարիս	4036	Քորբիտս	487
Դարիրսս	1337	Երսազ	1841	Գիլէս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրգինս	2429
Դամէս	1244	Ֆիտս	954	Գոլբինս	2307	Քալերմս	1637	Վատս	1914
Դաղս	1094	Ֆիկլանտ	1828	Գոլմս	1700	Բոլս	510	Զոլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	349	Լէս	1053	Բրանս	2229	Զելինուրնս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4832	Լէքանդս	2272	Բինալս	1663	Սէտս	1350
Գիս	2697	Գալիէս	3060	Լիվսրս	1843	Բոլս	1613	Ֆէրս	1200
Գոլորտաս	4235	Գիգանս	1243	Լորէնցս	3191	Բսմէս	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած են։

Սանֆօ շոգենաւը։ Նաւապետ Հորդ Քասլ։

Մորոէֆօ շոգենաւը, նաւապետ Պօքսհոլ։

Հ դհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուի։

Ակէրօ շոգենաւը, նաւապետ Հիր, նոյեմբեր 10ին։

Հորաշիօ շոգենաւը, նաւապետ Գրօֆթ, նոյեմբեր 25ին։

Դիմել առ գործակատար Ֆ. ՀԷՆՍՈՆ

Թիւ 23 24 Գալաթա Գիլիջ խան 277

COMP. RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԻԱՅ Ն ԵՐԿԱՅՆԱՑԻՆ

ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Ցուլիս

Դ. 28/10 Սեպտեմբեր ժամը 10ին առաւ. Տարտանել, Միտիլի, Իզմիր, Գիոս, Քարաքիւրտ-Նամ, Գէրմէ, Նաքսոս, Հոր-Սոյրնա, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։

Բ. 301/2 Սեպտեմբեր ժամը 10ին առաւ.

Շ. 1,14 Մարտիս, Իզմիր, Հիրեն, Ալեքսանդրիա ժամ 10ին առաւ. Սեպտեմբեր ժամը 2ին իրիկուն։

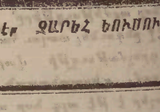

ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՕՔԷՆԷ ՆԻ ՀԱՐԱՎԱԿԱՆ

Ն. ԲԱԼԳԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Տարեկան ուղղակի Բարքի համար։ Նաւերն հասած 245 Գրան, Բ. հասած 75 Գրան. Ցիրկիրիներ համարելի Գ. Գալաթայի Բաք Կոմէ Գասանի վ. 516 Թ. ԲԱՐՔՈՒ

ՅՐԼԵՏ. ԼԻՎԼԱՆԴ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող օգնաւք

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Ֆլավիա	[illegible]
Լանկաստրիան	10500	Էմիրտրան	[illegible]
Թէնիսան	10500	Ադրիան	[illegible]
Լանքաստրիան	9000	Բիսմարկիան	[illegible]
Ֆիլատելֆիա	9000	Ադրիան	[illegible]
Գլասգոյան	8000	Ամերիկան	[illegible]
Լորտիան	8000	Ամերիկան	[illegible]
Դանիան	8000	Ֆլորիդան	[illegible]
Ֆիրմինիան	8000	Լիսիան	[illegible]
Ֆալէրնիան	3700	Մինեա	[illegible]
Վալվսնիան	3700	Ֆասրան	[illegible]
Ֆլամինիան	3700	Լիսան	[illegible]
Ֆասրան	3500		

Առաջնակարգ ուղեւորներ կը բանուի ինչպէս ապրանքի ալիւր փոխադրելու կամ Գալաթիոյ մաքսատունը կանելու համար։ Բոլոր հրահանգը ստիպ. ընդունուի ժամանակն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ.

ԷՆՃԷԼ ԼԱՆՏՈՒԻՆ

Գալաթիա, Քարաքիւղ փողոց

500 Մաքսատան հին տեղը

Ատամնաբոյժ ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ,,ի 189)

ՖՈՐԹՈՒՆԻ ՏԻՒ ՊՈՒԱՆՈՊԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԱՆՄԵՌՈՒԿՆԵՐՈՒ ՓՈՒՆՋԸ

Ի.

—Այդ բանը կը խնդրեմ ձենէ։

—Պատուոյս եւ խղճիս վրայ կ'երդնում որ Պ. որ Բարոնէլ դորած է այնպիսի արարքներ՝ զորս չեմ ուզեր որակել՝ չվնասելու համար քեզ։ Առանք անանցանելի խրամատներ փորած են քու եւ անոր միջեւ։ Կրնաս իմ խօսքիս հաւատալ, որովհետեւ կարելի եղածին չափ պաշտպանեցի զայն։ դիտես թէ ոեւ է չան չունիմ անոր կորստեան մէջ։

—Լա՛ւ, ըսաւ Ալիս, ճիգով։ Ո՞ւր կը գտնուի հիմա։

—Ինչպէս ո՞ւր կը գտնուի, գոչեց Պ. Տորժէր. կարծեմ թէ զայն հետապնդելու միաք չունիս։

—Կ'ուզեմ գիտնալ թէ ո՞ւր կը գտնուի ան։

—Այդ կէտին վրայ կը պնդե՞ս հարցուց Մաքսիմ, ուղելով վերջացնել խնդիրը։ Այդ կնոջ մօտ կը գտնուի։

—Ապացուցուր որ չես ստեր։

—Ինչպէս կ'ուզես որ ապացուցանեմ։ Զեմ կրնար քեզ հոն առաջնորդել, այնպէս չէ։ Բայց ես այս իրիկուն նորէն հոն պիտի երթամ։ Պիտի տեսնեմ իր գարշելի մեղսակիցը... եւ եթէ վաղը ձեզի հաղորդեմ անոնցմէ խլած խոստովանութիւններս, այն ատեն...

—Կը բաւէ, ընդմիջեց օրիորդ Տորժէր։ Հիմա կը հաւատամ խօսքերուդ։ Ալ ուրիշ բան չի մնար ընել, եթէ ոչ մեռնիլ, աւելցուց Ալիս, ձայնը ցածցնելով։

—Մեռնիլ մի, դոչեց հայրը։ Ջուր աղջիկ, ըսել է ալ չես սիրեր զիս, քանի որ մեռնելու վրայ կը խօսիս։ Ինչ ըրած եմ քեզի որ այդպէս կը խորտակես իմ սիրտս։ Զգացած վիշտէս պիտի մեռնիմ, եթէ երբեք չարունակես անդրդուելի մնալ քու անիմաստ որոշումներուդ մէջ։

—Ո՛չ, հայր, քեզ սիրելէ չեմ դադրած, ըսաւ Ալիս, անոր թեւերուն մէջ նետուելով... բայց ներէ ինծի, եթէ երբեք արիութիւն չունիմ ապրելու... Քենէ չպիտի բաժնուիմ բնաւ, մինչեւ որ Աստուած առ ինքն կոչէ զիս։

Սկսաւ հեծկլտալ մանկամարդ աղջիկը ու Պ. Տորժէր իր թեւերուն մէջ ընդունեց զայն։

Մաքսիմ ալ նոյնքան յուզուած, գբուլիսը կը ծռէր, իր վրդովումը ծածկելու համար։

—Բայց խօսէ, գոչեց Պ. Տորժէր։ Ինծի օգնէ՝ հակցնելու համար թէ դէշ բան է զիս վշտացնել այսպէս... թէ իրաւունք չունի իմ ծերութիւնս տրրամեցնել՝ մերժելով ամուսնանալ...

—Սրբեք, ըսաւ Ալիս, հայրական գրկախառնութենէ ազատելով ինքզինքը։ Կը խոստանամ որ ամէն ջանք պիտի ընեմ համակերպելու, բայց չեմ կրնար խոստանալ որ պիտի մոռնամ։ Կ'երդնում բնաւ չոբատանել սիրած մարդուս անունը, եւ ձենէ կը խնդրեմ քնաւ չխօսիլ անոր վրայ։ Այդ բանը կը խնդրեմ քենէ հայր, ինչպէս նաեւ քենէ Մաքսիմ։ Մեծ պահանջում մը չէ։

—Մի վախնար որ այդքան ախուր խնդրի մը վրայ խօսք կը բանանք նորէն, պատասխանեց Պ. Տորժէր, որ իր պաղատիւնութիւնը վերստացած, պէտք կը զգար վերջ մը տալու դժնդակ տեսարանի մը։ Նոյն իսկ չպիտի խօսիմ ծրագրի մը վրայ՝ որուն ոյնքան համակիր էիր սրտով։ Քու կամքիդ տէր պիտի մնաս, սիրելի աղջիկս։ Թերեւս իմատութիւնը վրադ իշնէ նորէն, մինչեւ այն ատեն պիտի սպասեմ։ Հիմա գնա՛ ճաշասրտնը իծծի սպասէ։ Քանի մը խօսք պիտի ընեմ քուղէնիդ հետ։

Ալիս իր ճակատը երկարեց հօրը եւ դուրս ելաւ առանց սեղմելու Մաքսիմի ձեռքը, որ լաւ ըմբռնեց թէ ինչո՞ւ համար սովորականին պէս սիրալիր կերպով չէր վարուեր իր հետ։

Ալիս դուրս ելածին պէս՝ հայրը գոչեց.

—Զուակս, չատ անյողդողդ գրաւնուեցար. առանց քեզի՝ չպիտի կրնայի գլուխս ելլել այդ յամառին հետ։

—Ասա՛ դ, իմ անյողդողդ ընթացքս բան մը չփոխեց կացութեան մէջ։

—Կը սխալիս։ Հարուածը տրուեցաւ։ Ժամանակը պիտի լրացնէ մնացեալը։

—Կը մաղթեմ որ այդպէս ըլլայ, սիրելի մօրեղբարս։ Բայց կը մեղքնամ սա խեղճ Վինեորին։

—Այնքան մեղքցուելու արժանի չէ։ բաւ սեղանաւորը ակռաներուն մէջէն։ Ամէն պարագայի մէջ անիկա չէ որ մատանոնութիւն կը պատճառէ ինծի։ Նախ աղջիկս։ Եթէ կարենայիր ի գլուխ հանել գործդ...

—Բուռեմ՛ զայն։ Ես ալ կը փափագիմ այդ բանը, բայց չեմ կրնար երաշխաւորել։ Սակայն...

—Ի՞նչ։

—Կարելի է միջոց մը գտնել։

—Ցոյց տուր ինծի, եւ եթէ երբեք հարստութեան կէսն ալ տալ հարկ ըլլայ...

—Օ՜հ, դրամը օգուտ չունի։ Բայց կը ճանչնամ մէկը որ պիտի կրնայ... լիազօր իշխանութիւն կուտա՞ք ինծի, ուզածիս պէս տեսնելու Ալիսի հետ։

—Անտարակոյս։

—Այն ատեն կը մեկնիմ, որովհետեւ մէկ վարկեան պէտք չէ կորսնցնեմ։

—Ուր պիտի տեսնեմ ձեզ, գոչեց Պ. Տորժէր։

—Ցաղջաղծիս պէս, պատասխանեց Մաքսիմ, դուրս բռնելով։

Ու սանդուխէն վար իջաւ մեղմաձայն ըսելով.

—Միայն կոմսուհին դարձի կրնայ բերել Ալիսը։

Ը.

Մաքսիմ դուրս ելած էր մօրեղբրոր տունէն, քիչ մը աւելի չփոթած քան որչափ չէր ներս մտած պահուն։

Հոն հասած ատեն կ'երեւակայէր թէ ամէն ինչ կարգի պիտի դնէր, Պ. Տորժէր ուրախութեամբ պիտի զեղուր, Ալիս աւելի առողջ գաղափարներով պիտի ազդուրէր ու իր Վինեորի բարեկամը պիտի վստահացնէր։

Ու Պ. Տորժէր սրտայոյզ տեսարանի մը ներկայ դտնուած էր։ Ալիս մեռնելու վրայ կը խօսէր։ Վինեորի սենեակէն դուրս կ'ելլէր մտածոտ։

Ցոյսերը հիասթափումն ու փոխուած էին։ Ցաւախ այսպէս կը պատահի կեանքի մէջ։

Բայց կը մնար խաղալու վերջին թուղթ մը ալ. Եաթա կոմսուհին կրնար մէկ բառով վերջ տալ դժնդակ կացութեան մը։ Կը բաւէր որ անիկա ի ներկայութեան Օրիորդ Տորժէրի յայտարարէր թէ սխալ գաղափար կազմած էր Բարոնէլի վրայ։ Անոր խօսքերը մոռցուելու հաւանականութիւն ունէին, որովհետեւ Օր. Տորժէր գիտէր թէ, որ կին Նալթա պաշտպանած էր Բարոնէլը, որքան ատեն որ հաւատացած էր թէ անմեղ էր այդ ապարանքատ երիտասարդը։

Արդ, ամէն ինչ կախում ունէր Ալիսի դարձէն։ Մաքսիմ չէր խորտներ մանկամարդ աղջկան արտայայտած այնքան վճռական գաղափարներէն։ Ազդիկ մը մեղմանշնչական ամուրութեան կը նուիրէր ինքզինքը, սիրային ամուսնութիւն մը կնքած չըլլալուն համար։ Այդ չատ որամատական որոշումին պատճառը իր անձնական սէրն էր։ Ալիս իրաւունքներ ունէր պարտուած, այլ եւս չէր փորձեր պաշտպանել դաս մը, բայց լոյսը մինչ կար իր փեռեկուած օրանն խորը, եւ իր համակերպութիւնը տեւերեցաւ էր միայն։ Առ այժմ կը հրաժարէր Բարոնէլն, բայց կ'երդնուր ոչ մէկուն հետ ամուսնանալ։ Ու որոշած էր իր ազատութիւնը պահել, որովհետեւ միշտ կը հաւատար թէ իր ընտրած նշանածին պատուոյ վերաբերեալ հաստատումը չպիտի ուշանար։

(Շարունակելի)